

František Dancák

Raduj sa, blažený Pavol

Vydavateľstvo PETRA
Prešov 2003

Vydané v roku 115. výročia od narodenia
hieromučeníka Pavla, prešovského biskupa

Nihil obstat: ThDr. Peter Šturák

Lektoroval: Mgr. Andrej Kaputa

Imprimatur: Mgr. Ján Zavacký, administrátor diecézy,
číslo 3582/2002, z dňa 18.12.2002.

ISBN 80-89-007-31-7

Modlitba
k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi
Pavlovi Petrovi Gojdičovi, OSBM

Blažený biskup, mučeník Pavol, ty si svojou odvahou, láskou a pevnou vierou povzbudzoval svoj veriaci ľud v ťažkých chvíľach prenasledovania. Svojím utrpením a smrťou vo väzení si vydal svedectvo o viere, láske a nádeji v Božie milosrdenstvo.

Vyprosuj nám svojím príhovorom u Boha hojnosť milostí, pevnosť vo viere a horlivosť v láske, aby sa aj v našom živote oslávilo vznešené meno Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Skratky

- AA - Apostolicam actuositatem (Apoštolská činnosť)
- CD - Christus Dominus (Kristus Pán)
- ČSR - Československá republika
- DL - Dar lásky
- KKC - Katechizmus Katolíckej cirkvi
- LG - Lumen gentium (Svetlo národov)
- KŽ - Kultúrny život (časopis)
- NK - O nasledovaní Krista (T. Kempenský)
- PŠ - Peter Šturák
- SÚSCM - Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda
- ZK - Zločiny komunizmu na Slovensku 1948-1989

Použitá literatúra

- BABJAK, J.- KUŠNÍR, P.: *Zostali verní I*. Košice : Byzant 1997.
- DANČÁK, F.: *Dal nám príklad*. (Zbierka príkladov – 21. častí. Rukopis). Hrabské-Kružlov 1968-1996.
- KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI. Vatikán: 1997. Slovenský preklad 1998. Trnava : SSV 1998.
- KEMPENSKÝ, T.: *O nasledovaní Krista*. Bratislava : CN 1989.
- ZLOČINY KOMUNIZMU NA SLOVENSKU 1948-1989, I., II., Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška 2001.
- MAJERNÍKOVÁ, M. – KOLKOVÁ, A.: *Počúvaj, čo hovorí láska. Myšlienky Matky Terézie*. Bratislava : LÚČ 1999.
- MALÝ, V.: *Úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu*. Bratislava : LÚČ 1994.
- MOLEBEN k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi, OSBM. Prešov : Gréckokatolícke biskupstvo 2001.
- ŠTURÁK, P.: *Otec biskup Pavol Gojdič, OSBM (1888-1960)*. Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška 1997.
- ŠTURÁK, P.: *Biskup Pavol Gojdič, OSBM – martýr gréckokatolíckej cirkvi*. In: Boli soľou i svetlom. Trnava : SSV 2001, s.55.
- POTAŠ, M.: *Dar lásky*. Prešov : Rád sv. Bazila Veľkého 1999.
- SVÄTÉ PÍSMO STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA. Rím : SÚSCM 1995.

Ú v o d

Dňa 4. novembra 2001 Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil Pavla Petra Gojdiča OSBM, prešovského biskupa za blahoslaveného. Pre našu gréckokatolícku cirkev to bola veľká udalosť, keď sme v biskupovi Pavlovi Gojdičovi dostali prvého blahoslaveného v našich dejinách. Je to nepochybne aj výsledok modlitieb a túžob nášho ľudu, ktorí s radosťou prijali tento dar našej cirkvi.

Otec biskup Pavol Gojdič bohato naplnil svoj život až po mučenícku smrť a po tom čo to uznala i najvyššia autorita cirkvi, stal sa blahoslaveným. Je to skutočný svätec našich dní. Môžeme sa k nemu modliť a prosiť o jeho príhovor. K jeho relikviám, ktoré sú uložené v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Prešove, prichádzajú mnohí z celého sveta. Medzi nimi aj mnohé osobnosti cirkevného i politického života, ale i takí, ktorí po príchode do kaplnky, pobozkali zem, aby tam zotrvali vo vrúcnej modlitbe.

Jeho relikvie začali putovať po všetkých chrámoch biskupstva a ich púť po diecéze potrvá takmer štyri roky. Takýmto spôsobom bude môcť blahoslavený biskup Pavol navštíviť všetky farnosti nášho biskupstva aspoň po smrti, keď mu to nebolo dopriate za jeho života. Je to aj možnosť uctiť si ho, poďakovať za veľké a statočné svedectvo viery a prosiť ho o jeho príhovor.

Púť jeho relikvií po chrámoch nášho biskupstva je iste príležitosťou zamyslieť sa aj nad jeho osobnosťou a tiež zdrojom nášho osobného posvätenia. Celý svoj život staval na láske k Bohu, ktorá sa má odzrkadľovať v láske k blížnemu v duchu svojho biskupského hesla: *Boh je láska, milujme ho*. S touto veľkou láskou v srdci viedol skoro štvrtstoročie - v neľahkých dobách - prešovské biskupstvo.

Príklad jeho veľkého života sa stal posilou pre mnohých, ktorí v minulých rokoch trpeli za svoju vieru: kňazov, rehoľníkov a veriacich, ktorí milovali svoj obrad a túto svoju lásku a vernosť nezapreli. Veľkosť jeho osobnosti spočívala v jeho nevyjadriteľnej skromnosti a v jeho detinskom pomere k Bohu. Jeho viera a vernosť prekročili mieru bežného hrdinstva. Veľkosť jeho utrpenia by možno stačila aj na desať ľudských životov, ba aj pre desiatich by to bolo iste veľa.

Táto publikácia, ktorá je zostavená na prosby *Molebena k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi, OSBM*, ktorý sa slúži pri tejto príležitosti, obsahuje myšlienky a príklady, ktoré uvíta každý kňaz k príprave homílií, ale i naši veriaci. Je aj výzvou, aby sme si ešte viac uvedomili, že veľkosť jeho duchovného života nebola len vonkajšou, ale predovšetkým vnútornou, a preto bola hlboká, bohatá a schopná mu dať silu v ťažkých podmienkach výsluchov a pokorení vo väzení, kde aj zomrel.

Blažený otec a mučeník Pavol, pros Boha za nás.

Autor

Bez komentára

„Teror komunistickej moci nepoznal hranice. Koľko tu bolo utrpenia, neistoty, tiesne, bezradnosti u tisícov rodičov, detí, kňazov, inteligentov... Zo zážitkov, ktorých tu boli desaťtisíce, dala by sa napísať nie jedna „Sors Pilarikana“ – dalo by sa ich napísať na tisíce: zo zaistení a domových prehliadok, zo zhabaných kníh, zo súdnych siení a väzenských ciel, z ústrkov na nútených pracoviskách PTP a inde, z neistôt života na každom kroku. Možno sa raz nájde básnik, ktorý vyjadrí niečo z tohto mora utrpenia i vernosti a napíše knihu či nakrúti film: „Uchovávam slzy predkov...“ (ZK 12).

„Vzali sme Cirkvi všetku tlač, na biskupské úrady sme dosadili komisárov, zatvorili sme cirkevné školy, postupne berieme kláštory. Pripravte čierne listiny najväčších štváčov“ (R. Slánsky, generálny tajomník KSČ; porov. ZK 11).

„G. Husák, ktorý bol uväznený vo februári 1951 a zostal vo väzení do roku 1960, vydal neskôr osobné svedectvo o tom, čo sa všeobecne už dávno vedelo, najmä ako vyšetrovatelia v tom čase neľudskosti a zločinu vynucovali priznania k vymysleným zločinom: «Podpísal to nie normálny človek, ale utýraná ruina bez schopnosti ovládať svoj rozum a vôľu... Lož, výmysel a podvod boli majstrovsky režírované do zápisníc ako nezvratné dôkazy. Lámali sa charaktery ľudí a po zákonoch tejto republiky sa šliapalo ako po hnojí... Sú to nepravdy, polopravdy a hanebne vymýšľané lži. Nejde tu teda o náhodný justičný omyl, ide o vedome organizovaný justičný zločin»“

(G. Husák, KŽ, 27.06.1968; porov. ZK 13).

„Keď v leopoldovskej pevnosti búrali budovu kostolíka, umiestneného na peknom námestíčku a «dielo» bolo dokonané, veliteľ Mihálík «utrúsil» medzi dozorcami: «Tak, je to za nami. Ale, čo povedia na to naše ženy...»“

(Zo spomienok väzneného kňaza; porov. ZK 13).

„Vy ste profesor, vy ste kňaz? Vy vôl sprostý, vy ešte veríte v Boha, Každý sopliak vie, že Boha niet! Aj vášho pápeža obesíme!“

(Prof. Hlaváč v knihe spomienok *Po priamych cestách*; porov. ZK 13).

„Celou akcií pripravovať a vést s perspektívou, že se má dosáhnout zánik řeckokatolické církve v ČSR...“

(Nedatovaný dokument ÚV KSČ, pravdepodobne medzi 22.-26.02.19; porov. ZK 144).

„Započít s akcií okamžitě a ještě před jejím zahájením internovat Gajdiče a Hopka (zatčení odůvodnit jednak spojením s benderovci, jednak spolčením s římskokatolickou hierarchií proti vůli věřících).“

(Cirkevná komisia ÚV KSČ z 27.02.1950; porov. ZK 145).

„Tam, kde sa zdalo, že nenávisť pokorí celý život a nebude nijaká možnosť jej uniknúť, svedkovia viery ukázali, že láska je silnejšia ako smrť. Uprostred strašných systémov útlaku, ktoré zneuctovali človeka, na miestach bolesti, uprostred najsurovejších skúšok, vystavení zime, o hlade a trápeniach najrozličnejšieho spôsobu ukázali, že patria Kristovi, ukrižovanému a vzkriesenému Pánovi... Nech v storočí a tisícročí, do ktorých vstupujeme,

ostáva pamiatka na našich bratov a sestry mučeníkov stále živá. Nech sa odovzdáva z generácie na generáciu, aby z nej prúdila hlboká kresťanská obnova. Strážme si pamiatku mučeníkov ako poklad obrovskej hodnoty pre kresťanov nového tisícročia!“

(Ján Pavol II. pri spomienke na mučeníkov 20. storočia v Koloseu 7. mája 2000; porov. ZK 9).

1. Blažený Pavol, nástupca apoštolov podľa hodnosti, i v utrpení...

Myšlienky:

„Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Mk 8, 34).

„Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás...“ (Jn 15, 18).

„Tak ako svätý Peter a ostatní apoštolí tvoria z Pánovho ustanovenia jediné apoštolské kolégium, takisto sú navzájom spojení rímsky pápež, Petrov nástupca, a biskupi, nástupcovia apoštolov“ (KKC 880; LG 22).

„Medzi rozličnými službami, ktoré sa už od prvotných čias vykonávajú v Cirkvi, má podľa svedectva Tradície hlavné miesto služba tých, ktorí – ustanovení za biskupov – prostredníctvom nástupníctva, ktoré pokračuje od začiatku, majú výhonky apoštolského semena“ (KKC 1555; porov. LG 20).

„Ak chceš so mnou kraľovať, nes so mnou kríž. Lebo len služobníci kríža nájdu cestu blaženosti a pravého svetla“ (NK III., 56, 14-15).

„Utrpenie je odmeňované láskou. Kto by ho za takúto cenu nemiloval?“ (Sv. Terézia z Ávily).

Príklady:

Dr. Marián Potaš vo svojej knihe *Dar lásky* spomína, že keď biskup Pavol¹ – vtedy ako študent Peter – ukončil teologické štúdiá, jeden z jeho profesorom, otec Dr. Ján Dudek, povedal: „Uvidíte, že tento bude prešovským biskupom.“ Boli to prorocké slová (DL 20).

*

Biskup Pavel Gojdič pred vysviackou kňazov pripomínal: „Postaviť sa ku oltáru a začať svätú liturgiu, znamená začať trpieť.“

Kňazská služba prináša so sebou mnoho bolesti. Nie menej biskupská (DL).

*

Dňa 29. marca 1927 pápež Pius XI. prijal na súkromnej audiencii novovysväteného biskupa Pavla Gojdiča a daroval mu drahocenný náprsný kríž a prorocky povedal: „Tento kríž je iba bledým symbolom všetkých tých veľkých a ťažkých krížov, ktoré Pán Boh pošle na teba, syn môj, v tvojom novom postavení biskupskej služby!“

Prorocké slová Kristovho námestníka Pia XI. hlboko zapadli do srdca biskupa Pavla. Dobré si uvedomoval, čo ho očakáva a čo čaká celú cirkev (DL 67).

*

Krížová cesta výsluchov, dokazovania „viny“ a vynucovania priznania sa pre biskupa Pavla skončila, až keď v stave celkového vyčerpania a v nervovom šoku „priznanie“ napokon podpísal, len aby sa to už raz skončilo, pretože aj samotná smrť v takejto situácii nebola postrachom, ale milosrdenstvom, veľkým darom.

Pri vypočúvaní bolo zaujímavé, že obžalovaní sa neraz poponáhľali s odpoveďou. Aj z toho je vidieť, že obžalovaní nemali inú možnosť. Každý sa divil, ako len mohli biskupi J. Vojtaššák, M. Buzalka a P. Gojdič sami na seba popríznať také nepravdy. Jeden z gréckokatolíckych kňazov, prítomný na procese, keď počul tieto obvinenia, neskoršie napísal: „Ja som myslel, že strop padne na nás. Ó Bože, ako ďaleko môže zájsť ľudská podlosť! Oni tu obviňovali svätú nevinnosť zo zločinov, vražd a robili z neho obyčajného banditu. Musím vyhlásiť, že náš biskup-svätec sa na súdnom pojednávaní držal dôstojne a odvážne. Nebolo na ňom vidieť najmenšieho strachu. Obdivoval som jeho pokoj a trpezlivosť. Hoci ho štátny prokurátor a ďalší zasypávali najhoršími obvineniami, on ostal pokojný a dôstojný...“ (DL 231).

¹ Blahoslavený Pavol Peter Gojdič, OSBM, prešovský biskup, na úradných a súkromných dokumentoch písal si *Pavel*. Toto jeho mníšske meno tu transkriptujeme v celom kontexte podľa terajšieho úzusu ako Pavol.

*

Václav Petřík, jeden z väzňov, si v roku 1968 takto spomínal na biskupa Pavla: „Zišli sme sa spolu v kartúzskej väznici v roku 1951 v trestnom komande na záhrade. Stále sa usmieval a iných posilňoval aj v tých chvíľach, kedy nám bolo najt'azšie.“ A ďalej opisuje, ako vtedy dozorcovi Václava napadol „zlepšovák“ – zapriahnuť biskupov Gojdiča a Buzalku, kňaza Schreiberera a jeho ako štvorzáprah do pluhu, ktorým orali pole.. Bolo to úžasné poníženie ľudskej dôstojnosti, ťažko si predstaviť, ako mohol náš biskup Pavol, jeho slabá telesná konštrukcia, niečo také vydržať (DL 247).

*

Pred smrťou mal otec biskup Pavel prežívať veľké muky, telesné aj duševné, a ťažko uhadnúť, ktoré boli väčšie a neznesiteľnejšie. Nebolo pochýb, že jeho zdravotný stav je beznádejný. Ošetrojúci lekár-väzeň zavše prehodil ošetrovateľovi Františkovi Ondruškovi: „Náš Pavlíček musí mať úžasné bolesti.“ Kedykoľvek prechádzal popri smrteľnej posteli biskupa, vždy sa ho opýtal: „Tak, ako otče, máte veľké bolesti, však?“ Na to mu otec biskup s takmer nebadateľným úsmevom odpovedal: „Áno, pán doktor, mám strašné bolesti.“ Nebolo však nikdy počuť, žeby stonal alebo plakal. O svojich bolestiach hovoril iba vtedy, keď sa ho na to opýtali (DL 286).

*

Spoluväzeň František O. spomína, že biskup Pavel vo chvíľach, keď nastalo zmiernenie jeho bolestí, opakoval s veľkým zaniatením, vždy ako niečo celkom nové: „Vieš, ja som poprosil toho milého Pána Boha, aby ma povolal z tohto slzavého údolia v ten deň, keď ma sem postavil. Viem, tebe je to smiešne. Biskup, a má také smiešne želanie. Ale prosím ho o to...“ (DL 286).

Vieme, že táto jeho túžba sa splnila. Zomrel v nedeľu 17. júla 1960, 5 minút po polnoci – v deň svojich narodenín (vo veku 72 rokov)..

*

Aplikácia:

Sv. Terézia z Lisieux keď rozjíjala o svojom mieste v organizme Cirkvi, mystického Kristovho tela, rozmyšľala o tom, kde, v ktorom úde je jej miesto. Poznala, že jej miestom a poslaním je láska v srdci Cirkvi. Vo vlastnom životopise napísala: „Pochopila som, že jedine láska pohýna údy Cirkvi k činnosti, lebo keby láska v nich nehořela, apoštolí by Evanjelium neboli hlásali, mučeníci by svoju krv neprelievali. Pochopila som, že láska v sebe obsahuje všetky poslania, láska je všetko, ona objíma všetky časy a miesta, slovom, láska je večná.“

*

Sv. Rozália z Limy, svätica zo 16. storočia, rodom zo Španielska (†1617). Vo svojom živote mnoho trpela a stále bola chorá. Nikdy však nenariekala, ale prosila: „Pane, rozmnož moje bolesti, ale rozmnož súčasne aj moju lásku.“

*

Pri voľbe pápeža Jána Pavla I., kardináli, ktorí vedľa neho stáli, ho posmeľovali: „Hlavu hore! Ak Pán dá nejaké bremeno, dá aj silu ho niesť.“

*

Vo výchovnom ústave zomieral na rakovinu krku mladý chlapec. Bol v Lurdách, ale vrátil sa neuzdravený, pretože prosil o to, aby vždy plnil Božiu vôľu a nie o uzdravenie. Istá žena, ktorá ho videla zvijsť sa v bolestiach, povedala: „Prečo Boh dopúšťa také utrpenie na toho nevinného chlapca?“ Chlapec to počul a povedal: „Boh je dobrý, má so mnou svoj plán. Miluje ma, i keď necháva trpieť.“

Utrpením pripravil Boh jeho dušu ku kráse anjela, pripravil mu radostnú večnosť a ozdobil ňou svoju Cirkev.

*

Sv. Terézia z Ávily, jedna z cirkevných učiteliek katolíckej cirkvi, si uvedomovala mnohé ťažkosti, ktoré trápili veriacich, a vo svojej modlitbe sa opýtala: „Oh, môj Pane, je snád pravdou, že ak ti niekto urobí službu, odmeníš ho nejakým veľkým trápením?“

Boh dopúšťa utrpenie a bolesť aj na tých, ktorí sa mu odovzdávajú, a dáva im pocítiť niekedy až bolestný nedostatok. Boh dopustí, ale nikdy neodníme to podstatné – svoju prítomnosť, svoj pokoj a všetko, čo je potrebné, aby sa náš život naplnil podľa jeho plánov.

*

V živote sv. Terézie Veľkej sa hovorí, ako cestovala aj so svojimi spolusestrami. Boli im treba prejsť cez rozvodnenú rieku. Práve uprostred rieky sa pokazil povoz a ona musela vystúpiť do studenej vody. Pri tom ešte si rozrazila nohu o kameň. Bola ešte aj chorá k tomu. Vzdychna si: „Pane, ešte aj toto!“ Vnútorným hlasom jej odpovedal Pán Ježiš: „Áno, ešte aj toto! Lebo tak nakladám so svojimi.“ Na to Terézia odpovedala: „Preto ich máš tak málo.“

*

Ked' sv. Margita Alacoque rozjímala o Kristovom utrpení, Pán ju privinul k sebe a povedal: „Prijmi, dcéra, kríž, ktorý ti dávam, a pestuj ho vo svojom srdci. Maj ho ustavične pred očami a nos ho na lakt'och svojej lásky. Bude ti spôsobovať najťažšie muky, zostaneš neznáma. Bude to hlad bez nasýtenia, smäd bez občerstvenia, žiaľ bez zmiernenia.“ Margita tomu nerozumela, a preto prosila: „Môj Bože, daj mi poznať, čo odo mňa žiadaš.“ Ježiš jej odpovedal: „Mat' kríž v srdci znamená byť vo všetkých veciach ukrižovaný. Niešť ho na lakt'och znamená vždy ho objímať ako najdrahocenejšiu záruku mojej lásky.“

*

V roku 1978 zomrel v Prahe vo veku 55 rokov vedecký pracovník ČSAV Dr. Jiří Mrázek, CSc. Zomrel po dlhej chorobe a bolestiach na rakovinu. Na počiatku svojej choroby sa vyznal: „Už tridsať rokov sa modlím krížovú cestu a stále rovnakú. Rozvíjal som myšlienku: Ak chcem prísť k Ježišovi, musím ísť jeho cestou celý život. Jedine tak dôjdeme k Bohu Otcovi. Vraciam sa k jednotlivým zastaveniam a prišiel som k tomu, že tou cestou musím ísť i s týmito pádmi... Viem, že budem všetko odovzdávať, že budem všetkého zbavený... i to, čo som dosiahol v práci, odovzdávam... Odovzdávam i deti... i manželku. A príde kalvária, kedy budeme opustení i od Boha. Budeme samí a úplne malí... A všetko, za čím sme išli, sa nám bude zdať ako bludička... Ale i tým musíme prejsť... Až potom príde zmŕtvychvstanie...“

Prešiel svoju krížovú cestu, na ktorej poznal, že veda je nič, že úspechy sú nič, že nikto z priateľov mu nemôže pomôcť, že nakoniec ostane len človek a Boh.

*

Istý jesenný večer v roku 1896 na predmestí Paríža Cayenne sa ukázal katolícky kňaz. V tomto predmestí už dávno kňaza nevideli. I začali si z neho šarvanci robiť posmech, dokonca ktorýsi z nich vzal kameň a hodil ho do farára. Namieril dobre, rozbil kňazovi tvár. Kňaz sa zohol, vzal kameň, vložil si ho do vrečka a povedal: „Priateľu, tento kameň si beriem a uložíť ho do základov kostola, ktorý tu budem pre vás budovať.“ Kňaz slovo dodržal a teraz v tomto parížskom predmestí stojí chrám zasvätený Matke Bože Ružencovej.

*

Pápež Pavol II., ktorý po atentáte 13. mája 1981 sa dlho liečil v rímskej nemocnici Gemelli, pri odchode z nemocnice svojim spoluprotiteľom povedal: „Vy ste moji najmilší bratia a sestry trpitelia. Lebo vy podľa slov sv. Pavla, na svojich telách doplňujete tom čo chyba tajomnému Kristovmu telu na utrpení. On trpel ako naša hlava a my jeho údy, sa svojim utrpením pripájame k nemu. Stávame sa mu podobnými a pomáhame mu vykupovať seba i svet.“

*

Ruský spisovateľ A. P. Čechov v závere románu *Tri sestry* napísal: „Príde doba, keď sa všetci dozvedia, prečo všetky tieto strádania. Zatiaľ ale treba žiť, treba pracovať...“ A tento zmysel naplňa na celé jeho dielo.

*

V norimberskom súdnom protokole sa o lidickom farárovi Josefovi Štemberkovi píše: „Posilňoval ich Božím slovom.“

Je to krásne svedectvo o kňazovi!

*

Na Druhom vatikánskom koncile sa hovorilo o istom biskupovi z Indie. Mnohí ho chcel poznať. Neboli by to novinári, keby ho nevyhľadali. A našli ho: v obyčajnom rímskom hoteli – a práve vo chvíli, ako si pral uteráky a ponožky. Užasli. Že by to bol ten slávny biskup? On ich uviedol na správnu mieru: „Ako vidíte, som to ja. U nás takto žijeme a vôbec nám to neprekáža.“

*

Oscar Romero, arcibiskup Salvadoru, ktorý bol zavraždený vo chvíli, keď slúžil svätú liturgiu (24. marca 1980), bol predtým na audiencii u Svätého Otca. Pri tejto príležitosti v interview, ktoré uviedlo *Osservatore Romano*, sa spomína, že odmietol návrh, žeby mu prideliť osobitnú ochranu: „Pastier sa nestará o svoju bezpečnosť, ale o bezpečnosť svojho stáda.“

2. Blažený Pavol, horlivý nasledovník svätého Bazila Veľkého...

Myšlienky:

„Strávi ma horlivosť za tvoj dom“ (Jn 2, 17).

„Kristova láska je v nás prameňom všetkých našich zásluh pred Bohom. Milosť nás spája s Kristom činnou láskou, a tak zabezpečuje nadprirodzenú hodnotu našim činom a v dôsledku toho ich zásluhu pred Bohom i pred ľuďmi. Svätí si boli vždy hlboko vedomí, že ich zásluhy sú čírou milosťou“ (KKC 2011).

„Pracuj pre Ježiša a Ježiš bude pracovať s tebou, modli sa s Ježišom a Ježiš sa bude modliť s tebou. Čím viac zabudneš na seba, tým viac bude Ježiš myslieť na teba. Čím viac budeš opúšťať seba, tým viac sa bude Ježiš približovať k tebe“ (Matka Terézia).

„Hľadajte Ježiša a nájdete pokoj“ (Matka Terézia).

Príklady:

Keď biskup Pavel vstupoval ako klerik do kňazského seminára, rodičia mu pri rozlúčke dali krížik na čelo a povedali: „Chod', synček, a staň sa dobrým dušpastierom, miluj svoj národ, a on bude milovať teba ešte viac.“ (DL 18).

*

Prostredie kláštora bolo veľmi skromné... V kláštore sa riadil týmto programom:

Každé ráno, či v zime alebo v lete, vstávali o 5-ej hodine. Najprv všetci kľakli na kolená, pokorne bozkali zem a vzbudzovali si dobrý úmysel podľa hesla sv. Bazila Veľkého: „Všetko na veľkú slávu a česť Božiu!“ Otec Peter Gojdič k tomu ešte dodával: „Prijmí, Bože, na príhovor Prečistej Panny Márie moju dnešnú obeť!“ (PŠ 43).

*

Srdce mladého kňaza Petra Gojdiča sa vo svojom rozlete k Bohu neuspokojovalo s tým, čo už dosiahlo, ale túžilo po ešte väčšom zdokonalení – a vtedy začulo milovaný Kristov hlas: „Ak chceš byť dokonalý, chod', predaj všetko o máš a rozďaj chudobným, sám sa všetkého zriekni, vezmi na seba svoj kríž a nasleduj ma!“ Tieto slová rozhodli o celom ďalšom osude mladého otca Petra. Vstúpil do kláštora otcov baziliánov na Černečej hore pri Mukačeve na Zakarpatsku (r. 1922), kde bol najbližší noviciát sv. Bazila Veľkého (DL 29).

*

Biskup Pavel – ako mladý rehoľník Pavel – po zložení dočasných sľubov napísal domov: „Aký som šťastný, že môžem celý patriť Bohu! Ťažko je dať na papier to, o čom sa ani ústne nedá dobre vypovedať. Modlite sa za mňa, aby som sa stal dôstojným členom a horlivým mníchom rádu sv. Bazila Veľkého“ (DL 41)

*

O biskupovi Pavlovi možno povedať, že svojou charitatívnou pomocou zachránil celú *Prjaševščinu* od hladu a hroznej epidémie, ktorá už v niektorých lokalitách začala prepukáť – najmä počas druhej svetovej vojny. Svojou dobročinnosťou dosvedčil, že naozaj kráčal v šľapajach sv. Bazila Veľkého, ktorý bol otcom utláčaných, chudobných a opustených. Oprávnené si zaslúžil pomenovanie *otec sirôt a chudobných* (DL 113).

Toto treba zdôrazniť najmä preto, lebo neskôr, v bratislavskom súdnom procese, sa ho nehanbili obžalovať, že sa nezaujímal o drobný ľud, nenávidel ho a že bol nepriateľom chudobných robotníckych mäs (DL 113).

Aplikácia:

Otec S. Sokolovskij pri slávnostných sľuboch rehoľníka Pavla (r. 1926) povedal: „Drahý náš brat a otec Pavel!... Zomrel si a zrodil si sa v nového človeka, aby si mohol žiť pre žertvu, utrpenie a sebaumŕtvenie, a až do smrti. Rozhodol si sa ísť cestou, ktorú nám načrtnol zakladateľ prvej rehoľnej Božej spoločnosti – sv. Bazil Veľký. On na základe učenia

samotného Božieho syna založil svoju askézu na láske k Bohu, ktorú môže každý prejavíť láskou k blížnym. Odteraz bude tvojím erbom, akoby erbom nejakého kráľoviča, ohnivý stĺp, zapálený svetlom viery a ohňom lásky k Bohu a k blížnemu. Dodá ti silu, aby si mohol hľadiť na smrť plný odvahy, ako jej hľadel do očí náš sv. patriarcha, ktorý sa zriekol všetkého z lásky k Bohu a pre nebeské kráľovstvo...“ (DL 54).

*

César Bisognin, taliansky kňaz z Turína, sa stal kňazom už ako 19-ročný na základe výnimočnej dišpenzácie pápeža Pavla VI. Počas štúdia ho postihla nevyliciteľná choroba rakovina. Vedel, že čoskoro zomrie. Ale nikdy nestratil nádej. Kňazom bol síce len 25 dní, ale nežiadal si kňazstvo ako privilégium. Vedel, že kňazstvo sa nikomu neudeľuje pre osobnú výhodu, ale pre službu Bohu a ľuďom.

*

Carlo Caretto, úspešný riaditeľ organizácie talianskej katolíckej mládeže, odišiel na púšť, aby organizačnú činnosť vymenil za modlitbu. Stal sa „malým Ježišovým bratom“ a celé dni a noci sa modlil. Naučil svojich priateľov žiť v stálej Božej prítomnosti.

*

Ivetta Estiennová v knihe *Muž obety*, ktorá vyšla aj u nás, stvárňuje život kňaza nie ako spisovateľka, ale ako svedok života a v príťažlivej postave kňaza odhaľuje krásu milosti a jej vzrast v duši posvätenej a vedomej si svojho posvätenia. Kňaza nazýva „mužom Absolútna“ a do úst hrdinu knihy, mladého kňaza vkladá najkrajšie vyznanie, ktoré si máme privlastniť všetci a to s tým najúprimnejším odhodlaním: „Ja chcem prijímať život s úsmevom a so spevom, lebo som učeníkom Kazateľa Blahoslavenstiev.“ S podobnou, citlivou účasťou radí kňazovi Michalovi prostredníctvom staršieho spolubrata: „Ostaň ľudským, aby si bol viac nadprirodzeným. Buď časovým, aby si ostal večným. Umŕtvuj sa, aby si sa stal naozaj živým!“

*

Bratia sv. Bernarda, opúšťajúc otcovský dom, aby spolu s Bernardom vstúpili do kláštora, stretli na dvore najmladšieho brata, hrajúceho sa s deťmi. Quido, najstarší zo všetkých, objímajúc ho, povedal: „Môj brat Nivarde, ostávaj tu s Bohom. Neplač. Vidíš tento zámok a toto bohatstvo? Hľa, to je všetko tvoje!“ „Ako to – hovorí – vy vezmete pre seba nebo a mne ste nechali zem? Také delenie je nespravodlivé!“ A nebolo možné Nivarda prinútiť, aby ostal u otca. Vzali ho teda so sebou.

*

Istý farár v Anglicku dal zhotoviť na kostol 6 metrov dlhé neónové svetlo s nápisom: „Kristus je odpoveď.“ Domnieval sa, že keď môžu byť reklamné svetlá na reštauráciách, obchodoch, môže byť reklamné svetlo aj na kostoloch.

Najúčinnejšou reklamou je žitie kresťanských zásad.

3. Blažený Pavol, ty si všetkých udivoval príkladom svojej jednoduchosti, pokory a lásky...

Myšlienky:

„Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré...“ (Rim 8, 28).

„Kto nám vlastne prekáža v tom, aby sme konali to, čo očakávame od iných?“ (Kurtmartin Magiera).

„Pane, svätý Otče,... teba oslavujú zástupy svätých, a keď korunuješ ich zásluhy, korunuješ svoje dary“ (Rímsky misál, prefácia O svätých I.)

„Každý človek prirodzene túži po vedomostiach, ale čo osožia vedomosti bez bázne Božej?“ (NK I., 2, 1).

„Preto v tebe staviam, Pane Bože, všetku svoju nádej a útočisko, na teba skladám všetky svoje trápenia a súženia, lebo vidím, aké slabé a neisté je všetko, čo je mimo teba“ (NK III., 29, 13).

Príklady:

Biskup ThDr. Bazil Hopko spomína charakteristickú črtu biskupa Pavla, ktorá ako magnet priťahovala nielen jeho, vtedy ešte študenta (r. 1923), ale aj mnoho iných – prekrásne a zbožne slúžil svätú liturgiu. Vyjadril sa takto: „Keď nemal miništranta, rád som mu posluhoval. Vidiac jeho anjelskú zbožnosť, považoval som za veľké šťastie, že som hodný mu miništrovať“ (DL 27).

*

Len čo sa otec Pavel stal biskupom, hneď rozvinul širokú akciu návštev svojich početných farností. Všade zanechal po sebe milú spomienku. Ešte dodnes si spomínajú ľudia na jeho krátke, ale milé chvíle prežité spolu so svojím biskupom. Azda niet u nás dediny, kde by ešte aj dnes nespomínali na návštevu svojho dobrého biskupa, hoci odvtedy už uplynuli desiatky rokov. Farníci, často povzbudení prívetivosťou a skromnosťou svojho biskupa, nadobudli viac sebaistoty, osmelili sa a rozhovor sa menil na úprimný a otvorený dialóg. Všetci spomínajú na neho ako na dobrého človeka, ako na svätca (DL 99).

*

Kňaz Dr. S. Knap spomína, že sa chystal odslúžiť svoju prvú svätú liturgiu v Bazilike sv. Petra v Ríme, avšak jeho dohovorený miništrant sa nedostavil na určenú hodinu. Už bol najvyšší čas začať. Práve vtedy tam prišiel biskup P. Gojdič, ktorý sa vtedy zdržiaval v Ríme. Keď uvidel ustarosteného otca Knapa, povedal: „Nebuďte zarmútený, otče, budem vám miništrovať pri Službe Božej!“ Tak aj bolo, biskup miništroval kňazovi, ktorého sotva raz videl (DL 110).

*

Dr. Marián Potaš, OSBM, si na biskupa Pavla spomína takto:

My, ktorí sme ho videli ešte na slobode a žili spolu s ním, vždy sme obdivovali jeho pokoru a skromnosť.

Keď bol vo väzení a zoslabol, že už nemohol posluhovať spoluväzňom, mal výčitky svedomia, že im nedáva dobrý príklad.

Často vyhlasoval, že ho za biskupa vybrali len z núdze, lebo nemali nikoho iného, a pod.

Keď sa v jeho prítomnosti hovorilo o mimoriadnych nadprirodzených daroch, ktorými ho Boh vyznamenal, o jeho stigmách alebo o dare levitácie, či bilokácie, vždy sa bránil a hovoril: „To je nezmysel, neverte všetkému, čo ľudia hovoria!“

Takými a podobnými slovami sa vo svojej pokore snažil ukryť všetko to, čo by u ľudí mohlo vyvolať obdiv, rešpekt alebo úctu k jeho osobe (DL 269).

*

Pred smrťou, keď zoslabol a opanoval ho smútok a strach, svojho priateľa Františka Ondrušku prosil: „Ferko, ale nepohoršuj sa na mne, ak by som niekedy urobil niečo, čo sa nesluší na biskupa, ja som len obyčajný nehodný človek...“ (DL 269).

*

Biskup Pavel sa usiloval byť pre všetkých dobrým príkladom trpezlivosti, modlitby a lásky k blíznym. Viac než plamennými rečami a veľkými slovami snažil sa pôsobiť príkladom svojho vlastného života. Celý jeho život, vrátane pobytu vo väznici, bol svetlým príkladom opravdivého kresťanského správania. V utrpení dozrel a bol už pripravený na obeť (DL 289).

*

Jeho pomocný biskup ThDr. Vasil' Hopko si na neho takto spomína: „Biskup Pavol bol často väznený v najťažších celách-samotkách. Dávali mu vždy robiť tú najťažšiu, ponížujúcu prácu. A predsa, biskupa nevedela pokoriť žiadna práca. Naopak, aby sa utvrdzoval v pokore, sám vyhľadával tie najhoršie práce, že táto ho najviac približuje k Pánu Bohu. Aby seba pokoril a zdokonalil sa v láske k blížnemu, otec biskup zvyčajne zberal nedofajčené ohorky z cigariet. Dozorcovia ho za to odsudzovali, hovoriac, že je lakomý, keď si nekúpi ani cigarety. Avšak spoluväzni ho bránili: Vy sa mýlite, otec biskup vôbec nefajčí. On ale zberá ohorky, vyberá tabak a krúti nové cigarety, aby ich mohol dať druhým väzňom, ktorí fajčia, ale nemajú si za čo kúpiť. Dozorcovia si odvtedy zmenili názor na otca biskupa a odhadzovali kvôli nemu dlhšie ohorky, aby mu urobili radosť“ (PŠ 104).

Aplikácia:

Keď sa sv. Bernard so svojimi prvými spoločníkmi vydal na cestu, ktorú mu Boh ukázal, a zvolil si len Boha, idúc za ním po krížovej ceste, Viliam zo S. Thierry hovorí, že „jeho život a život jeho spoločníkov to bola láska.“

A „všetci, čo videli, ako sa milujú, uznávali, že Boh je v nich“ (Život 3, 15).

*

Znalci a analyzátori života sv. Jána z Arsu, zhodne dosvedčujú, že neurobil nijaký veľký, nápadný, heroický čin, avšak všetko čo robil, vždy konal udivujúco dôkladne, spravodlivo, čestne a správne.

*

Keď na Štedrý večer roku 1968 oblietaval americký kozmonaut Borman (č. Bormén) so svojimi druhmi Mesiac, základňa USA mu položila otázku, aké má práve pocity. Odpovedal: „Spadla z nás všetka ľudská pýcha a uvedomujeme si svoju malosť.“

*

Pápež Ján XXIII., keď sa niečím veľmi zaoberal, hovoril si: „Angelo, veľmi mnoho si na sebe zakladáš.“ To ho upokojovalo.

Pravý apoštol svojej osobe nekladie veľkú dôležitosť.

*

Sv. Tomáš Akvinský čítal raz v kláštore z duchovnej knihy počas obeda svojim kláštorným bratom. Naraz ho predstavený prerušil a pokarhal, že vyslovil zle ktorési slovo. Sv. Tomáš vedel, že ono slovo vyslovil správne, ale pokojne ho opakoval tak, ako si to predstavený žiadal. Keď sa ho neskoršie ktosi opýtal, prečo tak urobil, povedal: „Čo na tom záleží, či nejaké slovo vyslovíme tak alebo inak. Mnoho však záleží na tom, aby sme boli pokorní a poslušní.“

*

O sv. Františkovi Borgiášovi sa hovorí, že raz na ceste pred kláštorom upratoval blato. Prišiel k nemu mladý šľachtic s prosbou, aby ho uviedol k sv. Františkovi, že chce vstúpiť do kláštora. „Hned“ – povedal svätec – „ale najprv mi pomôž!“ Mladík neváhal a ochotne

pomohol. Potom sa mu svätec dal poznať a rád ho prijal do kláštora, pretože jeho pokora mu bola známkou Božieho povolania.

*

Dňa 28. októbra 1958 bol zvolený za nového pápeža Angelo Roncalli. Na otázku kardinála Tisseranta, či prijíma voľbu, nový pápež odpovedal: „Keď som počul tvoj hlas, *tremens factus sum ego et timeo*. Čo viem o svojej úbohosti a nízкости, stačí k môjmu zahanbeniu. Avšak v hlasovaní svojich bratov vidím znamenie Božej vôle: prijímam voľbu od nich vykonanú a skláňam svoju hlavu k horkému kalichu a svoje plecia pod ťarchu kríža.“

*

Jánovi XXIII. Ako pápežovi ponosoval sa istý kardinál:

„Svätý Otče, odkedy ste ma vymenovali za kardinála, natoľko cítim na sebe ťarchu zodpovednosti, že neviem ani spávať.“

Pápež mu na to žartovne povedal:

„Keď ma kardináli zvolili za pápeža, tiež som prvú noc zle spal. Ale na druhú noc sa mi vo sne zjavil môj anjel strážca a vyčítal mi: Ján, aj keď si pápežom, nepokladaj sa za takého veľmi dôležitého! Odvtedy spávam celkom pokojne, dobre.“

*

Veľmi pekne sa o pokore vyjadril slávny a pritom všetkom pokorný francúzsky filozof B. Pascal, istému posmeškárovi: „Vám aj mne najviac treba, aby som sa pred Bohom a ľuďmi úprimne pokorili, lebo Boh nás bez pokory nespasí.“

*

Pri upratovaní chrámu položila kňazovi pomocnica v chráme túto otázku:

„Kto je ten chudáčik?“

Kňaz sa usmial a povedal:

„Svätý Ján Vianney, arský farár. Dobre ste ho vystihli. Bol to v práci a v obetách za spásu duší svojich veriacich naozaj chudáčik: chudobný, pôstmi a umŕtvovaním poznačený duchovný otec. Ale tento chudáčik rozdával plným priehrstím srdca toľko bohatstiev nebeských darov, že si ho všetci veľmi vážili i pri je skromnej a často súciti vzbudzujúcej postave. Dodnes má meno v celom kresťanskom svete.“

*

Angelo Giuseppe Roncali, neskorší pápež Ján XXIII. Mal zvláštny dar priblížiť sa k srdcu tých, ktorí sa s ním stretli. Z jeho duchovného denníka môžeme vyčítať, že ho Boh štedro vybavil vzácnymi darmi ducha. Poznáme jeho hlavné životné rozhodnutie: „Musím zostať verný svojmu dobré u predsavzatiu, a to za každú cenu. Chcem byť dobrý a voči každému.“

*

Pápež Ján XXIII. vo svojich listoch príbuzným často radil, aby sa v každom prípade snažili vžiť do situácie blížneho a vtedy im odpadnú mnohé prekážky lásky. V roku 1943 napísal svojmu bratovi Jozefovi: „Usilujme sa nadovšetko získať presvedčenie, že nie všetko, čo druhí robia, je zlé a všetko, čo my robíme, je dobré. Čím viac uplatníme v každom prípade pokoru a ohľad na blížneho a dovoľíme blížnemu, aby sa presadil, tým viac nás bude Pán požehnávať a my budeme vždy a s každým dobre vychádzať.“

To je zlaté pravidlo pri našich vzťahoch s ľuďmi.

*

Pápež Pavol I. vo svojom príhovore pred poludňajšou modlitbou Anjel Pána v nedeľu 24. septembra 1978 o. i. povedal: „Nech sa každý z nás snaží byť dobrým, nech sa snaží „nakaziť“ druhých svojou dobrotou a láskou, ktorej učil Kristus...“

*

Pápež Ján Pavol I. pri svojej prvej všeobecnej audiencii v stredu 6. septembra 1978 o. i. povedal prítomným: „Aby sme boli dobrými, musíme byť v poriadku pred Bohom, pred blíždami a pred sebou samými.“

*

Dominik Pecka vo svojom poslednom odkaze hovorí všetkým: „Žite životom lásky, dobroty, radosti a krásy, aby ste na konci života nestali s prázdnyimi rukami.“

To je vlastne Božie prikázanie v praxi: láska a dobro.

4. Blažený Pavol, sýtil si sa modlitbou sťa chlebom...

Myšlienky:

„Bez prestania sa modlite...“ (1 Sol 5, 17).

„Vtom vtrhli tí mužovia a našli Daniela, ako sa modlí a prosí svojho Boha“ (Dan 6, 11).

„Raz sa Ježiš na ktoromsi mieste modlil. Keď skončil, povedal jeden z jeho učeníkov: «Pane, nauč nás modliť sa:» (Lk 11, 1). Či Kristov učeník netúži modliť sa predovšetkým preto, že vidí modliť sa svojho Učiteľa? Môže sa to teda naučiť od Učiteľa modlitby...“ (KKC 2601).

„Modlitba viery nespočíva len v tom, že hovoríme: «Pane, Pane», ale v tom, že si pripravíme srdce, aby plnilo Otcovu vôľu“ (KKC 2611).

„Početní rehoľníci zasvätili celý svoj život modlitbe. Už od čias pustovníctva na egyptskej púšti pustovníci, mníši a mníšky venovali svoj čas chvále Boha a orodovaniu za jeho ľud. Bez modlitby sa zasvätený život nemôže udržať ani šíriť; modlitba je jedným zo živých prameňov kontemplácie duchovného života v Cirkvi“ (KKC 2688).

„Svedkovia, ktorí nás predišli do Kráľovstva, najmä tí, ktorých Cirkev uznáva za «svätých», majú účasť na živej tradícii modlitby príkladom svojho života, spismi, ktoré zanechali, a svojou terajšou modlitbou. Kontemplujú Boha, chvália ho a neprestávajú sa starať o tých, ktorých zanechali na zemi. Keďže «do radosti» svojho Pána, boli ustanovení «nad mnohým». Ich orodovanie je ich najvyššou službou Božiemu plánu. Môžeme a máme ich prosiť, aby sa prihovárali za nás a za celý svet“ (KKC 2683).

*

Príklady:

O nábožnosti mladého Petra hovoria aj svedectvá jeho súčasníkov z farnosti Cigelka, kde vyrastal. Veriaci spomínajú, ako sa veľmi rád modlil. Vídavali ho už skoro ráno pri modlitbe a podobne i večer sa modlil vonku až kým nevyšli hviezdy na nebi. Ako mladého chlapca ho videli každý deň chodiť modliť sa ku krížu za dedinou (PŠ 28).

*

O študijných rokoch biskupa Pavla čítame (*Dar lásky*), že za úspešné ukončenie štúdia dostal od vedenia školy prémii – *Molitvoslov*. V ňom si vedľa titulného listu zaznačil poznatok o piatich prostriedkoch spásy a svätosti. Pod bodom 2 uviedol: Ustavičná modlitba (DL 17).

*

Biskup Pavel – ako mladý rehoľník – sa veľa modlil, postil, kontemплоval a adoroval neraz dlho do noci. Tak napríklad počas misií na východnom Slovensku sa dokonca stávalo, že keď prišli upratovať izbu, v ktorej boli ubytovaní misionári, jeho posteľ nachádzali neodostlanú (DL 45).

*

Ihumen Dionýz Tkačuk pri návšteve kláštora na *Černečej hore* o prešovskom biskupovi Pavlovi povedal: „Máte svätého biskupa. Preosvjaščený Gojdič je mužom modlitby.“

Na tieto slová si spomína aj autor spomienok na biskupa Pavla Dr. Marián Potaš, OSBM, keď dodáva: „Za to, že sme vydržali v týchto ťažkých životných skúškach – ja, moji spolutrpiaci bratia, aj celá naša prenasledovaná gréckokatolícka cirkev, vďačíme modlitbám, obetám, ale hlavne príkladu nášho biskupa Pavla, ktorý hrdinsky niesol svoj kríž pred nami“ (DL 51).

*

O biskupovi Pavlovi je vydané aj takého svedectvo: „Nikdy neprešiel popri chráme, bez toho aby nenavštívil eucharistického Ježiša. Takto, neustálym cvičením ducha, si vladyka

Pavel vypestoval takého silného ducha modlitby, že každý, kto mal príležitosť s ním hovoriť, pociťoval jeho duchovnosť a prevahu“ (DL 82).

*

Dr. M. Bobák svedčí o biskupovi Pavlovi, že jeho život bol preniknutý láskou k Najsvätejšej Eucharistii. Ak ho niekto hľadal a nemohol nájsť, určite ho nakoniec našiel v biskupskej kaplnke, kde kľáčal alebo ležal doluznačky na znak kríža pred bohostánkom. Denne sa rozprával s eucharistickým Kristom nie menej ako šesť až osem hodín. To potvrdzuje aj denný poriadok otca biskupa (DL 92).

*

Krásne svedectvo o jeho úcte k Eucharistii sa vypovedalo v príhovore pri príležitosti jeho šesťdesiatin v roku 1948. „Sme vďační, že máme takého biskupa. Zbožnosť je najkrajšou ozdobou jeho života. Jeho vlastným domovom, kde sa najviac zdržuje a kde ho najčastejšie nachádzame, je kľáčadlo pred bohostánkom jeho kaplnky... On je mužom-biskupom Eucharistie. Jeho najväčšou starosťou je priviesť veriacich k bohostánku“ (P. Š.: Boli soľou i svetlom, s. 69).

*

V roku 1949 bol biskupovi pridelený dozorca, ktorý ho stále sledoval a strážil. Jeden z dozorcov sa o tom takto vyjadril:

„Mám služby pri biskupovi. Striedame sa po štyroch hodinách. Už sa to nedá vydržať. Keď vojdem do jeho izby, či je ráno alebo večer, on len kľáči a modlí sa. Po celý čas, čo som tam, nevstane z kľakadla. Už som zúfalý. Nadávam mu, ale on nič. Keby ma aspoň oplul, alebo mi čokoľvek povedal. Nakoniec ešte uverím tomu, že on je svätec a ja vinný a že to on stráži mňa“ (PŠ 101).

*

Jeden z väzenských strážcov, ktorému sa v roku 1952 podarilo utiecť do Rakúska, svedčí o biskupovi Pavlovi: „Koľkokrát sme prišli po neho do cely, vždy sme ho našli ako sa modlil kľáčiac pri svojom stolíku. Keď nás uvidel, vstal a vyšiel z cely modliac sa. Modlil sa idúcky po chodbách a schodoch, modlil sa tiež v kancelárii vyšetrovateľov...“ (DL 207).

*

Je známa *Modlitba väžňa*, ktorú biskup Pavel sa často modlil:

„Pane, Bože môj! Som presvedčený, že ty ochraňuješ v teba dúfajúcich. Dôverujem ti a verím, že nič neodmietneš tomu, kto ťa o niečo prosí, a preto sa na teba celkom spolieham. Do tvojej svätej prozreteľnosti vkladám svoje myšlienky, diela a plány. Nech mi je vzdialený každý nepokoj. Ľudia ma môžu pozbaviť cti, môžu prekaziť moje plány, môžem prísť o svoj majetok, choroba mi môže vziať posledné sily, okolnosti ma môžu pozbaviť možnosti vykonávať môj biskupský úrad, hriech ma môže pozbaviť tvojej milosti, môžu mi vziať aj slobodu, no dôveru k tebe nikto nevytrhne z môjho srdca. Túto dôveru si zachovám do posledného dychu môjho života. Celé peklo povstalo proti mne, ale žiadna pekelná sila nevyrve mi zo srdca moju dôveru k tebe, lebo ty si dobrý a láskavý Boh a silný Pán.

Ľudia okolo mňa vidia šťastie v bohatstve, šikovnosti, sláve, vážnosti a úcte, no ja túžim nájsť šťastie v zbožnom živote, v živote pre chudobných a opustených, v živote prísnej kajúcnosti a vykúpenia viny.

Viem, že sám to nedokážem, ale mám plnú dôveru v tvoje Najsvätejšie Srdce. Kto v neho dôveruje, nebude nikdy zahanbený. Amen“ (DL 226).

*

Na prítomnosť otca biskupa Pavla vo väzení si ThDr. Ján Mastiliak, gréckokatolícky redemptorista, takto spomína:

„Mali sme spolu dohovorené utorňajšie vychádzky. Zo začiatku sme sa pomodlili ruženec – myslím, že to tak robili všetci – a potom sme hovorili o rôznych témach... Otec biskup bol známy tým, že sa neustále modlil“ (PŠ 107).

Aplikácia:

Anežka Montepulciánska pri modlitbe hovorila: „Učím sa svojej službe.“

Modlitba nás učí žiť a dobre žiť, pretože nás učí žiť s Bohom.

*

Modlitba je styk s Bohom, s prameňom života, z ktorého sem vyšli, do ktorého sa vrátíme. Sv. Katarína Sienska hovorí: „Stále sa modlí, kto dobre robí.“

*

Kardinál Ascalesi, neapolský arcibiskup, vo svojom Pastierskom liste roku 1935, v ktorom sa zamýšľa nad modlitbou, napísal aj tieto slová: „Kresťan je človek, oddaný modlitbe.“

*

Do Arsu, kde žil sv. farár Ján Vianney, prišiel človek s puškou a poľovníckym psom. Odprevádzal svojho priateľa. Svätec mu povedal: „Dal by Boh, aby ste mali tak krásnu dušu, ako máte psa.“ Poľovník je dojatý a vyspovedal sa.

*

Matka Terézia, zakladateľka kongregácie Misionárok lásky, povedala: „Vždy, keď chceme povedať niečo druhým, alebo sa pre niečo rozhodnúť, pomodlime sa.“

*

David Livingstone (1813-1873), jeden z najslávnejších európskych misionárov a cestovateľov po Afrike, smelý a učený muž, odišiel do večnosti pri modlitbe.

Putoval v africkom vnútrozemí so svojimi domorodými nosičmi. Jedného dňa nosiči zbalili batožinu a zložili stany. Len Livingstonov stan ešte stojí. Nerušia ho, lebo vedia, že sa ráno modlieva. Hovorí so svojím Bohom. Ale tentokrát to trvalo nejako dlho. Vedúci nosičov sa cez škáru pozrel do stanu.

„Ešte sa modlí“, oznámil ostatným.

Čakali do poludnia. Potom sa konečne odvážili otvoriť stan. Livingstone ešte stále kľáčal, ale jeho srdce už nebilo. Zomrel na kolenách pri modlitbe. Krásny odchod do večnosti.

*

Stalo sa to cez vojnu, 14. júna 1944 vo francúzskej dedinke Oradur sur Glane. Vojaci nahnali dedinčanov do kostola a potom ho zapálili. Na spálenisku na stupňoch oltára našli spálené telo chlapca. Zhorel v adorácii. Po kľáčačky. Na kolenách.

5. Blažený Pavol, s Božou pomocou si dosiahol vysoký stupeň dokonalosti...

Myšlienky:

Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec“ (Mt 5, 48).

„Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach“ (Mt 5, 16).

„Všetci veriaci v Krista akéhokoľvek stavu a postavenia sú povolani k plnosti kresťanského života a k dokonalosti lásky. Od Apoštola sme sa naučili, že čnosť má hranicu dokonalosti v tom, že nemá nijakú hranicu“ (KKC 2028).

„K Božiemu bohatstvu a múdrosti sa nedá dospieť inak, než tak, že človek vkročí tam, kde je veľa utrpenia“ (Sv. Ján od Kríža).

„Cesta k dokonalosti vedie cez kríž. Niet svätosti bez odriekania a duchovného boja. Duchovný pokrok vyžaduje askézu a umŕtvenie, ktoré postupne vedú k životu v pokoji a radosť blahoslavenstiev“ (KKC 2015).

„Ježiš chce, aby sme boli svätí, ako je svätý jeho Otec. Ak chceme, môžeme sa stať veľkými svätcami. Svätosť nie je výsadou niekoľkých ľudí, ale jednoduchou povinnosťou, pre vás i pre mňa“ (Matka Terézia).

Príklady:

O biskupovi Pavlovi je známe, že s láskou k eucharistickému Kristovi horelo jeho srdce láskou k tej, ktorá dala telo Večnému Slovu. Vo svojej biskupskej kaplnke mal za oltárom veľkú zázračnú ikonu Klokočovskej Bohorodičky, pred ktorou sa modlieval a pred ktorou prinášal svoje trápenia a obete, aby ich ona predložila svojmu Synovi, nášmu Bohu (DL 94). Tu duchovne dozrieval k budúcim veľkým obeťam.

*

Biskup Pavol každoročne navštevoval kláštor na *Černečej hore* pri Mukačeve. Každé ráno si rezervoval svätú liturgiu pred zázračnou ikonou Bohorodičky, ktorú daroval pre *Striebornú zem* (Zakarpatsko) pápež Pius XI., odovzdávajúc ju do rúk a ochrany otcov baziliánov. Aj po svätej liturgii sa dlho pred ňou zdržiaval, hovoril jej o svojich ťažkostiach a problémoch (DL 95).

*

Náš veriaci ľud biskupa Pavla považoval už za jeho života za svätého. Aj vo vládnych kruhoch prevládala mienka, že bol jediným biskupom na Slovensku, ktorý sa v uplynulých rokoch ťažkých časoch politicky neskompromitoval. V tomto zmysle sa vyslovil pred predstaveným baziliánskeho rádu aj jeden z pražských vyšetrujúcich sudcov (DL 171).

*

Zaujímavé svedectvo tlmočí Štefan Jurko. Istý dozorca rozprával, že keď chceli otvoriť dvere na cele biskupa Pavla, nemohli nimi pohnúť. Cez „špejhýř“ videli, že pán biskup kľučí. A dokedy kľučal, dovtedy nemohli otvoriť dvere. Keď vstal a si ľahol, vtedy sa už dvere dali otvoriť. Všetci boli presvedčení, že v tom čase slúžil svätú liturgiu. (DL 253).

*

O podivnom prípade rozprávala otcovi Mariánovi Potašovi OSBM manželka samotného náčelníka väznice, ktorá bývala spolu so svojím manželom v areáli väznice. Raz, keď vyšla z domu a prechádzala popri väzenskom kostolíku, celá udivená tam uvidela biskupa Pavla oblečeného v biskupskom rúchu slávnostne slúžiť Službu Božiu. Zvesť o tom sa rýchlo rozšírila nielen po celej väznici, ale aj za jej múrmi (DL 253).

*

Opát rehole premonštrátov P. Hermen Josef Tyl podal v roku 1970 o biskupovi Pavlovi toto svedectvo:

Keď som ako väzeň pracoval v jáchymovskej Barbore, bol tam so mnou zavretý aj bývalý eštébak Kopálek (Slovák). Pozoroval ma a akoby uvažoval, či mi môže dôverovať.

Raz ma oslovil:

„Vy ste skutočne katolícky kňaz?“

„Áno“, odpovedal som mu.

„Môžem vám dôverovať?“

„Áno.“

„Poznáte biskupa Gojdiča?“

„Veľmi dobre.“

„Ja som bol v ŠtB. Raz prišiel za mnou strážnik z väznice vyšetrovacej väzby a vyzval ma, aby som sa s ním išiel pozrieť na Gojdiča. Obaja sme videli „vizírkou“ to isté: biskup kľučal a vznášal sa pritom vo vzduchu.“

Povedal som mu, že ide o *eleváciu*² a vysvetlil som mu, čo to je.

Keď som sa neskoršie zišiel s otcom biskupom v Leopoldove, vyrozprával som mu túto príhodu. Na to mi on odpovedal: „Never tomu, to je výmysel.“

Viem, že on si toho nemusel byť ani vedomý. Bol veľmi pokorný... (DL 276).

*

V leopoldovskej samotke umieral duchovný a prosil, aby mu dozorcovia splnili posledné želanie – vykonať si celoživotnú spoveď pred katolíckym kňazom. Po priet'ahoch a porade na komandatúre bolo nakoniec rozhodnuté, že zomierajúceho vyspovedá biskup Gojdič. Dozorca, ktorý mal oznámiť toto rozhodnutie biskupovi Gojdičovi a priviesť ho k umierajúcejmu, idúcky pre biskupa, nazrel cez „špejhýř“ do cely umierajúceho. A aký div! Vidí, že vedľa umierajúceho duchovného už sedí biskup Pavol a spovedá ho. Behom vyrazil k biskupovej cele, no tá bola ako zvyčajne zamknutá a vnútri, vedľa stolíka, sa modlil ten istý biskup Gojdič. Vystrašený a zmätený dozorca bežal opäť k cele umierajúceho. Tvoril dvere, ale umierajúci už bol sám. Oznámil mu, že hneď príde duchovný, aby ho vyspovedal. Umierajúci mu na to radostne odpovedal: „Už netreba, bol tu biskup Gojdič.“

Tento prípad urobil na dozorcú taký mocný dojem, že odvtedy otváral dvere nejednej cely, kde sedeli duchovní, a prosil ich, aby mu tento nepochopiteľný úkaz³ vysvetlili (DL 276).

*

O stigmách biskupa Pavla Gojdiča zapísal ThDr. Ivan Mastiliak, CSsR, toto:

V Prešove som navštívil jedného svojho gréckokatolíckeho priateľa na jeho narodeniny. Bol tam aj jeden hosť, jeho dobrý známy, ktorého som videl po prvýkrát. Bol asi päťdesiatročný. Tento hosť (J. P.) mi ako duchovnému rozprával:

„Bol som raz na jednej schôdzi v Bratislave. Jeden jej účastník sa na mňa obrátil s otázkou:

- Vy ste z Prešova? Poznali ste biskupa Gojdiča?

- Pravdaže!

- Niečo vám o ňom poviem. Ja som ho eskortoval z Leopoldova do Prahy. V Prahe od neho chceli, aby podpísal jednu listinu. On nechcel (V tejto listene ho žiadali, aby podpísal prestup na pravoslávie. Ak tak urobí, bude pravoslávny metropolitom – pozn. I. M.). Dali ho preto do tmavej komory na 12 (či 14) dni. Nedávali mu nič jesť. Každý deň mu do okienka

² *Elevácia*. – Eleváciou nazývame nadprirodzený dar, vďaka ktorému vyvolené duše pod vplyvom svojej veľkej túžby spojiť sa s Bohom, strácajú načas prirodzenú tiaž svojho tela, prekonávajú zemskú príťažlivosť a vznášajú sa vo vzduchu, najmä počas modlitby. – (DL 275).

³ Tento stav nazývame *bilokácia*. – *Bilokácia* je nadprirodzený dar, ktorý niekedy Pán Boh udelí vyvoleným mystickým dušiam na svoju slávu, alebo na potvrdenie misie, ktorou tieto osoby poveril. Tento dar sa prejavuje tým, že jedna a tá istá osoba môže byť videná súčasne na dvoch rôznych miestach. – (DL 276).

dali len pohár vody. On sa neprestajne modlil a z jeho rúk vytekala krv. Niekedy ráno, keď k nemu prišli, všetky zámky boli odomknuté, ale on z cely nevyšiel.

O týchto stigmách⁴ sa veľa hovorilo, a boli aj takí, ktorí sa ho priamo pýtali, či je to pravda. On sa takýmto chýrom len rozpačito bránil a prosil nás: „Neverte! Čo všetko ľudia navymýšľajú!“ (DL 277).

*

Biskup Pavel mal aj dar proroctva.

Jeho spoluväzni si pamätajú, že dr. Gustávovi Husákovi, neskoršiemu prezidentovi, predpovedal: „Gustičku, budeš ešte veľkým pánom, ale zle skončíš.“

Charizmatický dar proroctva sa u biskupa Pavla zakladal na plnej dôvere v Božiu silu a dobrotu. Tak napr. jednom stretnutí s Dr. M. Potašom povedal: „Marianku, ja sa už toho nedožijem, ale ty sa ešte dožiješ slobody nášho gréckokatolíckeho obradu a našich ľudí. Posilňuj mojich bratov a všetkým odovzdaj môj najsrdečnejší pozdrav a požehnanie (DL 277).

*

Zaujímavý experiment vyskúšali „kompetentní“ s biskupom Pavlom v Prahe roku 1952. Dali si ho predvolať, ozrejmili mu celkovú spoločensko-politickú a cirkevnú situáciu, pri čom neopomenuli so súcitom zdôrazniť jeho zdravotný stav. Nakoniec mu ponúkli úrad patriarchu pravoslávnej cirkvi. Otec biskup odolal a bol pripravený radšej zomrieť, než zraadiť. Na to dôstojník ŠtB s úctou podišiel k biskupovi Pavlovi, podal mu ruku a ticho povedal: „Ste statočný človek, vážim si vás.“ (DL 257).

*

Aplikácia:

Sv. František Assiský, aby udržoval sv. Kláru a jej spolusestry v duchu absolútneho odtrhnutia sa od všetkého, aj od svojej osoby, veľmi zriedka ich navštevoval. Raz ich František navštívil v zime (hovorí to legenda) a vo chvíli lúčenia Klára si kľakla do snehu a poprosila Františka o požehnanie, ochotná uspokojiť sa akoby to bola jeho posledná návšteva. No ľudská túžba ho vidieť, ju posmelila spýtať sa: „Otče, kedy sa znova uvidíme?“ Keďže František chcel čím viac oddialiť budúce stretnutie, odvetil: „Keď zakvitnú ruže.“ Vtedy Klára radostne zvolala: „Otče, pozrite!“ – a okolité kriky, predtým bez listov, premenili sa na nádhernú ružovú záhradu v rozkvet.

Je to legenda, ale hovorí o veľkej sile svätých.

*

Keď svojho času prišiel sv. Maximilián Kolbe na konzistórium vo Varšave, aby požiadal arcibiskupa o posvätenie kaplnky v Nepokalanove, sekretár mu vytkol: „Keď idete za eminenciou, tak si obujte poriadne topánky a čistý habit.“ Sekretár nevedel, že otec Kolbe nemá ani lepšie topánky, ani lepšiu kleriku a nevedel tiež, že hovorí so svätcom. Svätcom totiž na zemi nežiaru svätožiara okolo hlavy, tú im maľujú maliari na obrazoch po smrti.

*

Počas biskupskej synody roku 1983 bol povýšený na oltár sv. Leopold Mandič. Svätý Otec Ján Pavol II. o ňom povedal: „Nezanechal po sebe teologické alebo literárne diela, neoslňoval kultúrou, nezakladal hnutia dobročinných spolkov. Pre všetkých tých, čo ho poznali, bol iba úbohým bratom, nepatrným, často chorým. Jeho veľkosť je inde: v obetovaní,

⁴ *Stigma* (gr.). – Slovo *stigma* v gréčtine znamená vypálený znak. V kresťanskej mystickej terminológii stigma je udelenie daru znakov svätých Kristových rán vyvolaným ľuďom. Nateraz je známych okolo 300 prípadov privilegovaných osôb s darom stígiem. Stigmatizované osoby sú obdarované milosťou bližšej účasti na Kristovom utrpení, preto stigma prináša obvykle veľké bolesti, spojené s občasným alebo aj neprestajným krvácaním zo stigmatizovaných rán. Takéto stigmy mal napr. Páter Pio (kapucín), Terézia Neumannová z Konnersreuthu a i. Teréziu Neumannovú svojho času navštívil aj otec biskup Pavol. Keď uvidel jej strašné utrpenie, omdlel. – (DL 277).

v darovaní seba zo dňa na deň.“ Bol „vždy ochotný, usmievavý, rozvážny, čnostný, diskretný dôverník, verný otec duší, ohľaduplný učiteľ, duchovný radca plný povzbudení a trpezlivosti.“

Takto sa prejavovali svätí pred Bohom i pred ľuďmi.

*

Istý muž, ktorý sa pokladal za katolíka, ale v skutočnosti bol bludárom, slúžil sv. Dominikovi ako sprievodca. Zo zlomyseľnosti viedol Dominika a jeho bratov cez lesný porast a tŕnisté kríky, až sa im nohy zakrvavili. Vtedy Dominik začal chváliť Boha a povzbudzoval aj svojich bratov: „Drahí bratia, dúfame v Pána, že dosiahneme víťazstvo, lebo naše hriechy sú už obmyté krvou.“ Keď sprievodca videl obdivuhodnú trpezlivosť a radostnú chválu Dominika a jeho spoločníkov, zmocnili sa ho výčitky a obrátil sa.

*

Sv. Hieronym Emilián (1484-1537), patrón sirôt a opustenej mládeže, všade, kde mu pripadlo žiť a pracovať, osvedčil sa ako vzorný a čestný človek a verný kresťan. Ľudia ho dôverne poznali a vraveli o ňom: „Zdá sa, že má v svojich rukách čosi z raja. Vždy doslova opojil láskou ku Kristovi každého, na koho sa len pozrel.“

*

Aby sa náš život duchovne obohatil, potrebujeme Božiu silu, ako to bolo v živote sv. Františka Assiského.

Istý človek povedal kresťanovi, ktorý žil striedmo: „Nemohol by som žiť ako vy. Mám rád jedlá.“ Kresťan mu odvetil: „Som šťastný medzi dvoma chodmi jedál, aj vtedy, keď nemám jedlo.“

To je rozdiel, ktorý Boh činí v živote.

*

Francúzsky spisovateľ León Bloy vo svojom diele *Chudobná žena* napísal: „Jestvuje len jediný smútok, a to, že nie sme svätí.“

*

Sv. Terézia z Ávily povedala: „Treba mať veľké túžby, z ktorých sa rodia veľké projekty, aj keď ich človek nemôže uskutočniť.“

Podľa nej každá cesta k svätosti začína veľkou túžbou.

*

Francúz León Bloy sa raz obrátil ku Kristovi s týmito slovami: „Modlíš sa za tých, ktorí ťa pribili na kríž a ty sám pribíjaš na kríž tých, ktorí ťa milujú.“

Podivuhodný zákon. Čím kto viac miluje Boha, tým viac je od Boha ukrižovaný. „Boh netrpel na to, aby sme my nemuseli trpieť – napísal George Macdonald – ale na to, aby sa naše utrpenia podobali jeho utrpeniam.“

6. Blažený Pavol, ozdoba veľkňazov a svätiteľov...

Myšlienky:

Vy ste soľ zeme... Vy ste svetlo sveta... (Mt 5, 13; 14).

„Druhý vatikánsky koncil učí, že «biskupskou vysviackou sa udeľuje plnosť sviatosti posvätného stavu, ktorú aj liturgický zvyk Cirkvi, aj výroky svätých Otcov nazývajú najvyššie kňazstvo, vrchol (summa) posvätnéj služby»“ (KKC 1557; LG 21).

„Táto milosť ho pobáda, aby hlásal evanjelium všetkým, aby bol vzorom svojmu stádu a aby šiel pred ním po ceste posväcovania, stotožniac sa v slávení Eucharistie s Kristom Kňazom a Obeťou, a aby sa nebál dať život za svoje ovce“ (KKC 1586).

„Svedectvo kresťanského života a dobré skutky konané v nadprirodzenom duchu majú silu priťahovať ľudí k viere a k Bohu“ (KKC 2044); AA 6).

„Otcé, ty, čo poznáš ľudské srdce, daj, nech tento tvoj služobník, ktorého si vyvolil na biskupskú službu, pasie tvoje stádo a bezúhonne vykonáva najvyššie kňazstvo, slúžiac ti vo dne v noci...“ (Sv. Hypolit Rímsky; porov. KKC 1586).

*

Príklady:

Biskup Pavel často pripomínal duchovenstvu: „Chcete zapáliť oheň v iných? Najprv musíte horieť sami.“ Tento oheň Božej lásky sa usiloval rozpáliť v srdci každého človeka, no predovšetkým v srdciach pastierov – duchovných otcov (DL 85).

*

Dr. M. Potaš, OSBM zaznamenal o biskupovi Pavlovi aj takéto svedectvo: „Biskup Pavel sám vrele miloval svojich a nehanbil sa za svojich. Kdekoľvek vystupoval ako predstaviteľ eparchie, vždy sa objavil ako gréckokatolícky episkop v rizach, s mitrou na hlave...“ (DL 88). Bol ozajstnou ozdobou prešovského biskupstva!

*

Jeden spoluväzeň, kňaz, ktorý teraz žije v Štutgarte, podáva o biskupovi Pavlovi toto prekrásne svedectvo:

Po príchode do Leopoldova, kde dostal číslo 681, bol veľmi slabý a chorý. Dostával osobnú diétu a dodatky. On ich ale neužíval. Všetko porozdával svojim spoluväzňom. V tomto čase som bol i ja ťažko chorý, a biskup sa o mňa staral s takou láskou, že to nikdy nezabudnem. On sám bol chorý, ale hostil ma tak, akoby to nedokázala ani vlastná matka. A keď ma nasýtil pozemskými dobrami, postaral sa aj o duchovný pokrm. Zvyčajne si sadol na kraj môjho lôžka a spoločne so mnou sa modlil. Takto sa o mňa staral osem týždňov, a len jemu vďačím za to, že som prišiel k sebe dnes žijem“ (PŠ 107).

*

Dr. M. Potaš OSBM spomína, že počas väzenia mali pravidelné povinné politické školenie. Po každom takom „formovaní“ prednášateľom požehnali. Jeden z tých dozorcov, ktorí si vstúpili do svedomia, im raz povedal: „Radšej nech vás bijú, než by mali vami pohrdáť.“ (Prešov, 4. decembra 2002).

*

„Je to skutočný svätec našich dní. Bolo by preto pomýlené hľadať preňho kritériá niektorých svätcov dávnej minulosti. Človek dneška je človekom skutočnosti, ako dôkaz berie iba fakty, ktoré sotva možno poprieť, ktoré nemožno nevidieť, ktoré netreba dokazovať“ (PŠ 5).

Aplikácia:

„Cirkev, ktorá má svätých, je živá cirkev“, povedal ks. Prof. Dr Hab. Tadeusz Zasepa, pri svojej návšteve na Prešovskom gréckokatolíckom biskupstve v Prešove, 4. decembra 2002.

*

Pápež Benedikt XV. vyhlásil, že „svätosť spočíva v súlade s Božou vôľou, ktorá sa prejavuje systematickým a presným plnením stavovských povinností.“

*

Protestantský teológ W. Nigg píše vo svojom významnom diele *Velkí svätí* (Zürich 1955) toto: „Je nad každú pochybnosť, že katolícka cirkev je najúrodnejšou pôdou na svätých. Oni sú neporovnateľnou chválou katolicizmu, ktorú musí uznať nestranný pozorovateľ.“

*

Keď roku 1928 pápež Pius XI. hovoril o čnostiach brata Benilda z Spoločnosti školských bratov (pápež Pavol VI. ho 29.10.1967 vyhlásil za svätého), povedal: „Bol to ponížený Boží služobník. Jeho každodenný život prebiehal v skromnosti a tichosti. No v tomto obyčajnom, všednom živote bolo veľa neobyčajného a nevšedného. Každý deň ten istý, s tými istými povinnosťami, s tými istými slabosťami a biedami.“

*

Sv. Šarbel Makluf, ktorý pochádzal z horkej oblasti severného Libanonu (svätorečný 9. októbra 1977), všetko, čo konal, premieňal na modlitbu. Ako kňaz, nikdy nekázal. No jeho mlčanie bolo výrečnejšie ako kázeň. Človeku stačilo, keď ho videl.“

*

O sv. Alžbete Uhorskej (Durínskej), kňažná, narodená v Sárospataku vo východnom Maďarsku (1207), hovorí legenda, že často i v noci navštevovala chrám. Vo svojej pokore robievala to bosá a to i v zimnom čase. Služka, ktorá s ňou šla, sa ponosovala, že jej je zima. „Pod' za mnou a kráčaj po mojich šľapajach.“ Keď to urobila, zbadala, že šľapaje sv. Alžbety sú teplé a ju zohrievajú.“

*

Keď v roku 1873 zomrel katolícky spisovateľ Alessandro Manzoni (1785-1873), autor známeho románu *Snúbenci*, jeho priatelia, ktorí prišli do jeho izby, ktorá bola svedkom jeho posledných chvíľ, zborovo vyhlásili: „Dnes prišiel do neba nový svätý.“

Pekné! Budú to môcť o nás povedať naši priatelia po našej smrti?

*

Významný spisovateľ a filozof Chesterton hovorí: „Boh len preto stvoril a udržuje svet, aby na ňom vznikali svätci. A ak existuje nejaký oprávnený smútok, potom je to smútok nad tým, že nie sme svätí.“

*

V istej škole dal katechéta žiakom otázku: „Kto chce byť svätý?“ Žiaci sa na neho dívali rozpačito, nepovedali nič. Potom sa obrátil na jednotlivých žiakov. Nepovedali nič, lebo sa báli, že sa im ostatní budú vysmievať, že chcú byť svätí. Jeden žiak, Peter, na otázku odpovedal, že nechce byť svätý. „Peter“, pýta sa ho ďalej katechéta, „Chceš byť čestný, spravodlivý, pravdovravný?“ „Áno!“ Potom katechéta vymenoval všetky krásne čnosti a Peter na všetky prikyvoval, že ich chce zachovať. „Peter“, hovorí katechéta, „keď to zachováš, čo si povedal, budeš svätý. Ľudia často spravodlivých, pravdovravných ľudí prenasledujú, ale Boh ich prijíma k sebe a sú svätými.“

*

V roku 1950 bola vyhlásená za svätú Mária Gorettiová, 12-ročná mučenica za čnosť čistoty. Po slávnostnom výroku Pia XII. matka zvolala: „Môj Bože, to je naša Marienka? Je to možné? Svätá! V nebi!“

Podľa slov sv. Pavla sme všetci povolani k svätosti (1 Sol 4, 3). To chce od nás Boha – naše posvätenie, aby sme boli svätí.

*

George Bernard Shaw, britský dramatik (1856-1950) dáva do úst Janke z Arku vo svojom diele tieto slová: „Pane, daj, aby bola zem hodná prijať ďalších tvojich svätých.“

*

Nórska spisovateľka Sigrid Undsetová, nositeľka Nobelovej ceny za literatúru za rok 1928, o úcte svätých vyznala: „Úcta svätých, ako ju od začiatku pozná Cirkev, zodpovedá hlbkej potrebe našej prirodzenosti. Chceme uctievať hrdinov. Musíme si stavať ľudí na podstavec, aby sme na nich obdivovali niečo zo seba samých. Na svätcoch vidíme uskutočňovanie Božích plánov s nami: Boh – ako sa modlíme vo sv. liturgii – podivuhodným spôsobom stvoril našu prirodzenosť, ale ešte podivnejšie ju vykúpil.“

7. Blažený Pavol, vrúcny ctiteľ Najsvätejšieho Srdca nášho Pána...

Myšlienky:

Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním“ (Mt 11, 28).

„Úcta k Ježišovmu Srdcu vyplýva z úcty k trpiacemu Ježišovi na kríži a z úcty k Eucharistii, v ktorej Pán sprítomňuje svoju obeť a zároveň je v nej prítomný aj s oslávenými ranami svojho umučenia. Základy tejto úcty korenia vo Svätom písme: *«Jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda» (Jn 19, 34)*... Sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježišovho pre celú Cirkev ustanovil pápež Pius IX. 23. augusta 1856“ (MALÝ, V.: *Úcta k najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu*. Bratislava: LÚČ 1994, s. 5-7).

Kult Najsvätejšieho Srdca je „veľmi osvedčená forma nábožnosti“ a preto „táto úcta osoží všetkým“ (Lev XII., *Annum sacrum*).

Na prvé piatky mesiacov sa konajú verejné pobožnosti na odčinenie urážok ľudí spáchaných voči Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. „A preto... môžeme a musíme aj teraz obdivuhodne síce, ale naozaj potešovať to Najsvätejšie Srdce“ (Pius XI., *Miserentissimus Redemptor*).

Príklady:

Biskup Pavel - už počas noviciátu - vstúpil do *Apoštolátu modlitby* a každé ráno obnovoval svoje zasvätenie Božskému Srdcu Ježišovmu. Všetky modlitby a kríže obetoval ako zadosťučinenie za hriechy celého sveta. Ako mladý mních v Užhorode vychoval celú generáciu ctiteľov Božského Srdca, ktorí spolu s ním žili hlbokým duchovným životom (DL 97).

*

Jeho devízou bola aj veľká láska k Eucharistickému Spasiteľovi, dôkazom toho bolo aj to, že svoj voľný čas často trávil adoráciou pred Najsvätejšou Eucharistiou v seminárskej kaplnke. Tento hlboký a vrúcny vzťah možno v jeho živote sledovať stále (PŠ 32).

*

Už ako mladý kňaz prevzal na seba povinnosti dušpastiera v dievčenskom internáte. Zo skúseností vedel, aký veľký význam vo výchove mládeže má každodenná účasť na sv. liturgii a sv. prijímaní, ako aj úcta a pobožnosti k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, ktorú kde len mohol, tam ju zavádzal ako najlepší liek na rozjatrené rany duší a na zabezpečenie vytrvalosti v dobrom (DL 29).

*

Počas svojho pobytu v kláštore stal sa dušpastierom užhorodskej inteligencie. Pre všetkých založil *Apoštolát modlitby* a osobitným spôsobom v nich pestoval úctu k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu a k Presvätej Bohorodičke. Za necelé dva roky apoštolát mal viac ako 200 členov (DL 42).

*

Počas misií na východnom Slovensku bol mladý rehoľník Pavel veľmi horlivý. Otec Marián Potaš v knihe spomienok (*Dar lásky*) sa pýta: „Odkiaľ čerpal otec Pavol, človek slabej telesnej konštrukcie, toľkú silu a húževnatosť? Jediné od eucharistického Krista, pred ktorým často do neskorej noci prosil o úrodu zo zrna zasiatého do neraz aj kamenitej pôdy ľudských srdc. Nadovšetko miloval Božské srdce, ktoré prisľúbilo svojim ctiteľom silu a úspech v misijnej práci; tento úspech otec Pavol dosiahol v plnej miere“ (DL 46).

*

Bolo to tesne pred sviatkom Božského Srdca, keď sa čírou náhodou vytvorili podmienky na tajné slúženie svätej liturgie v nemocnici leopoldovskej väznice. Kňaz Vrána vyspovedal všetkých, ktorí mali o tom záujem. Vyspovedal i biskupa Gojdiča. Na druhé ráno,

ešte pred oficiálnym budíčkom, väzni prevažne poležiačky zo svojich lôžok sledovali svätú liturgiu. Prítomnosť Krista celkom ovládla atmosféru izby, hoci najsvätejšia premena sa konala na ošúchanej aluminiovej väzenskej lyžici. Celebrant Vrána zanesol Eucharistiu najprv k posteli biskupa, potom ostatným. To bolo posledného biskupovo sväté prijímanie (PŠ 111).

*

Biskup Pavel často opakoval slová: „Ježišu, pre teba žijem, v tebe zomieram, tvojím som teraz i na veky!“ – „Srdce Ježišovo, zachráň ma!“ Touto modlitbou s plnou dôverou aj zakončil svoj hrdinský život ako mučeník za jednotu Cirkvi a za vernosť Svätej apoštolskej stolici (DL 98).

Aplikácia:

Sv. Ján Vianney na jednom pohrebe povedal: „Aké šťastné sú duše, ktoré môžu povedať Bohu: Pane, vždy som patrila len tebe.“

*

Keď zomieral sv. Ján Vianney, arský farár, a lúčil sa s týmto svetom, povedal: „Aj keby nebolo večnosti, som si istý, že som sa nesklamal, lebo som žil s láskou.“

*

Spisovateľ Jozef Kopta v knihe *Veterný mlyn*, v poviedke *Dobry ako chlieb* hovorí, ako pri nocľahu v zajateckom tábore, kde len prenocovali unavení, zašpinení, zavšivavení – ujal sa ho ako dvadsaťročného rakúskeho vojaka ruský vojak. Uvaril mu čaj, pohostil jemnejším tabakom, umyl ho v teplej vode a dal čisté prádlo. V noci uvažoval: „Keby sa vo svete milovali všetci ľudia, nebolo by ani vojny, ani táborov a snád' ani vší, ani hladu, ani cholery a nemuseli by sme sa pred sebou hanbiť.“

Koptu uložil na posteľ a sám si ľahol na plášť k dverám svojej izbičky. „Spi s Kristom, mladíku, dávam, čo mám“ – lúčil sa pred spaním a ľutoval, že nemôže pomôcť všetkým.

*

Michel Quoist napísal: „Iba jediná možnosť je, ako milovať Boha: rozdať sa v láske.“

Iste, najlepšia možnosť, ako milovať Boha, je rozdať sa v milovaní: ku každému a všetkému.

*

O Albertovi Schweitzerovi († 1965), kňazovi, hudobníkovi, lekárovi a misionárovi, ktorý svoj život obetoval čiernym bratom v Afrike, tým najchudobnejším a najopustenejším, jeho životopisec Teresio Bosco o ňom napísal tieto pekné slová: „Naučil ľudí, ako sa majú navzájom milovať.“

*

Sv. Ján Bosko medzi prvé výchovné smernice pre vychovávateľov, uviedol aj toto: „Ku každému mladíkovi, ktorého nám Pán Boh posielal, pozerajte ako na dvanásťročného Ježiša, ktorého nám zveruje nebeský Otec.“

Nečudo, že sa im tak dobre darilo. Kristova láska robí divy. Aj keď jej nositeľmi sú slabí ľudia.

*

Pri archeologických vykopávkach pri meste Badanvoiler bola nájdená ozdoba z rímskej doby. Mala formu kľúča. Akúkoľvek hodnotu by mala táto ozdoba, na tom by nebolo nič zvláštneho. Zvláštny bol nápis na tejto ozdobе: Si me amas (Ak ma miluješ). „Ak ma miluješ, rád ti otvorím svoje vnútro svoje srdce.“

*

Pán Ježiš povedal sv. Margite Alacoque: „Požehnám domom, v ktorých bude postavený a uctievaný obraz môjho Srdca; svojim ctiteľom doprajem hojných milosti, ktoré potrebujú pre svoj stav.“

*

Jedna zbožná legenda hovorí, že akýsi mladík opustil rodný dom, aby sa nerušene mohol venovať neviazanému životu. Kráčal cestou a tu stretol vážneho muža, zahaleného širokým plášťom. „Kde ideš?“ – pýtal sa ho onen muž. „Čo ti na tom záleží?“ odpovedal nevlúdne mladík. Muž odkryl svoj plášť a pred mladíkom stal sám Ježiš – s hlbokou ranou v boku, prebodnutým srdcom. Ježiš ho vyzval: „Pozri sa tu! Z tejto rany v srdci poznáš najlepšie, ako mi na tom záleží, kam ideš. Toto srdce i teba objíma.“

Pánovo srdce bilo naozaj pre všetkých, všetkých uzavieralo do svojej lásky, dobrých i zlých.

*

Scéna z nemého filmu *Ben Hur*, dávnejšie premietaného aj v našich kinách.

V Nazarete rímski legionári vedú zbitého, poviazaného, na smrť unaveného otroka. Zastavili sa pri studni práve pred domčekom Svätej Rodiny. Legionári si načreli vody a v tej letnej páľave uhasili svoj veľký smäd. Jeden z nich načrel znova a pred tvárou otroka, ktorý od únavy padal, rozosmial sa na plné ústa a pomaly ju vylieval do prachu. Otrook dychtivo sledoval tok vody, potom sa zohol a lízal z prachu urobené blato.

V tej chvíli v nazaretskom domčeku jedna ruka, asi sedemročného mladíka, pílila hranol (na plátne to označovalo skrytý Ježišov život). Ruka zrazu prestala píliť a o chvíľu sa zjavila pred studňou. Za chrptom vojakov načrela vody a dala piť nešťastnému otrokovi, ktorý ju dychtivo hltal.

Čia bola tá šľachetná ruka, to rameno v bielom šate oblečené, nie je potrebné hovoriť. Bola to ruka toho, ktorý prišiel na svet, aby liečil boľavé rany, aby hladil trápením ubolené hlavy, aby utíšil plačúce a trpiace srdce človeka.

*

Spisovateľ Wilhem Weber sa priznáva: „Kofkokrát som chcel inému spôsobiť radosť a nemyslel som na seba, toľkokrát som bol najblaženejší.“

Tomuto priznaniu zaiste porozumie každý kresťan, ktorý pochopil a prijal Kristovo učenie o láske. Milovať máme teda blížneho tak, ako milujeme seba samého.

8. Blažený Pavol, otec sirôt a pomocník beznádejných...

Myšlienky:

Keby som nemal lásky, „ničím by som nebol“ (1 Kor 13, 2).

„Bratia moji, čo osoží, keď niekto hovorí, že má vieru, ale nemá skutky? Môže ho taká viera spasí? Ak je brat alebo sestra bez šiat a chýba im každodenná obživa a niekto z vás by im povedal: «Chod'te v pokoji! Zohrejte sa a najedzte sa!», ale nedali by ste im, čo potrebujú pre telo, čo to osoží?! (Jak 2, 14-16).

„Zavŕšením všetkých našich činov je láska. Tam je cieľ: kvôli nemu bežíme; k nemu bežíme; keď ho dosiahneme, nájdeme odpočinok“ (Sv. Augustín; porov KKC 1829).

„Pán od nás žiada, aby sme milovali ako on aj svojich nepriateľov, aby sme sa stali blížnymi aj tých najvzdialenejších, aby sme milovali deti a chudobných ako jeho samého“ (KKC 1825).

„Ľudstvo umiera na nedostatok lásky a vzájomnej úcty. Nikto nemá na nikoho čas, iba na seba“ (Matka Terézia).

„Keďže Krista nemôžeme vidieť, nemôžeme mu vyjadriť svoju lásku. V našich blížnych ho však vidíme a pre nich môžeme urobiť to, čo by sme tak radi urobili pre Krista, keby sme ho videli“ (Matka Terézia).

Príklady.

Biskup Pavel – ešte ako mladý kňaz Peter – pozoroval svojho otca, ako vo svojej farnosti v Cigelke navštevoval chorých a biednych, ako bojoval za ich práva, ako vydobýval podporu pre sociálne slabých, ako mnohým svojim farníkom uľahčoval odchod do zahraničia. Do charitatívnej činnosti sa zapájala aj jeho matka. Liečila po dedine choré deti, dávala matkám dobré rady ako predchádzať chorobám. Cigel'ská fara bola skutočným domovom milosrdenstva a ona, ako dobrá matka mala vždy srdce otvorené dokorán pre všetkých, ktorí to potrebovali.

Takýto skutočne kresťanský vzťah k chudobným a núdzným zapustil hlboké korene aj v citlivom srdci mladého kňaza Petra, rástol v ňom a mohutnel po celý život (DL 25).

*

Biskup Pavel – po svojom menovaní za biskupa (r. 1927) – oznámil veriacim program svojho biskupského účinkovania, v ktorom o. i. povedala: „Prichádzam najsamprv k vám, biedni chudobní ľudia, nielen preto, že vás je najviac, ale aj preto, že vás Pán Ježiš osobitne miluje... neupadajte na duchu...“ (DL 62).

*

Ako biskup pri svojich návštevách nikdy nezabúdala na chorých a strádajúcich, ktorým podľa možnosti poskytol nielen duchovnú podporu, ale aj materiálnu pomoc. Nešetril slovami útechy účinkujúcimi ako hojivý balzam na rany, ktoré spôsobila nášmu ľudu vojna, rôzne krivdy, neporozumenia, evakuácie. Mal ďalekosiahle plány, písal posolstvá v snahe čím skôr zlepšiť jeho materiálnu a duchovnú situáciu (DL 90).

*

Veľa hrubých kníh by sa dalo napísať o jeho charitatívnych skutkoch, všetkých dobrých veciach, ktoré biskup Pavol konal pre svojich blížnych. Nepozeral pritom na osobu, vierovyznanie, národnosť, politické alebo ideologické presvedčenie. V každom bez rozdielu videl brata, za ktorým je skrytý samotný Kristus (DL 109).

*

O biskupovi Pavlovi je známe, že v biskupskej rezidencii bola každá sobota dňom radosti chudobných. Biskup Pavol vyčlenil vtedy zo svojich príjmov 200 až 300 korún. Na vtedajšie časy to bola značná suma. Z nej správca rozdelil každému, kto koľko potreboval (DL 109).

*

K biskupovi Pavlovi prišiel raz otec Sergej Kovč (†09.11.2000 v Ihl'anoch) v ošúchanej a poplátanej reverende, ktorá po niekoľkonásobných evakuáciách bola otrhaná ako uniforma frontového vojaka.

„Otče, v čom to chodíte?“ opýtal sa ho otec biskup

„Otec biskup, nemám na novú“, odpovedal mu otec Sergej.

Otec biskup vstal bez slova, vyšiel z izby do spálne, zhodil zo seba nový mníšsky habit, ktorý mu nedávno ušili na *Černečej hore*, obliekol sa do starého a nový daroval šťastnému duchovnému – utečencovi z Haliče. Obdarovaný odišiel z biskupskej rezidencie ako mních-bazilián, darovanú reverendu si veľmi vážil a neskôr sa do nej odieval iba na veľké cirkevné sviatky a keď boli púte (DL 109).

*

Pekne svedectvo o charitatívnej pomoci biskupa Pavla podal o. A. Leukanič (Misionár 1947, č. 3, s. 44): „Keby sa zišli všetci študenti, ktorým hmotne pomohol dokončiť štúdiá, všetci robotníci, ktorým pomohol nájsť prácu, všetci úradníci, ktorým dopomohol k úradu, sirotu, vdovu, chudobní, o ktorých sa staral štedrými darmi, áno, keby sa zišli všetci, ktorým pomáhal, radil, ktorých chránil bez rozdielu na vek, zamestnanie a vierovyznanie, bol by to veľký zástup ľudu, ktorý by celý deň defiloval pred biskupským palácom“ (porov. DL 110).

Aplikácia:

Sv. Alžbeta, rehoľnica, bola známa svojimi skutkami lásky a milosrdenstva. Jej skutky lásky, ako to máme zachované v legendách, sprevádzali mnohé divy.

Raz, keď sa jej manžel Ľudovít vracal z poľovačky, niesla chudobným pod zásterou niekoľko kúskov chleba. I spýtal sa jej, čo to nesie. Keď Alžbeta odkryla zásteru, obidvaja videli namiesto chleba krásne voňavé ruže. Odteraz jej nechal úplnú slobodu v dobročinnosti, lebo videl, ako sa páčia jej dobré skutky Pánu Bohu.

*

Jeden francúzsky časopis priniesol fotografiu parížskeho arcibiskupa Martyho ako hovorí s čašníkom jednej parížskej kaviarne. A tu dostal od istej čitateľky dotaz, či skôr výčitku: „Nemáte nič iného k práci? Nemyslím, že by to bolo vhodné miesto pre arcibiskupa.“

V rozhlasovom vysielaní, v relácii *Biskup odpovedá priamo*, arcibiskup jej odpovedal: „nezabúdajte, že kňaz, či biskup, je na prvom mieste človekom, ktorý chce s druhým zdieľať vieru, ktorú má v sebe v hĺbke srdca, ktorý chce druhým ukázať, dať poznať Krista. Ani Ježiš Kristus nejednal inakšie. A viera v Krista chce preniknúť do života ľudí, do ulíc, ako tomu bolo kedysi dávno, uprostred zástupov v Palestíne. Preto sa rád stretávam s ľuďmi, zvlášť malými a prostými, takže vôbec neľutujem toho, čo som urobil.“

*

Sv. Vincent de Paul povedal francúzskej kráľovnej toto: „Urobte z týchto kameňov chlieb.“ Pritom ukázal na jej drahocenný náhrdelník.

Ten, kto má, je viazaný Kristovým príkladom a jeho slovami „kážte evanjelium“, zjavovať Boha hladným v podobe chleba. Nesmieme zabúdať, že Posledný súd sa bude konať podľa skutočnej pomoci bližnému.

*

Orfeo Mantovani (1911-1967) bol saleziánsky misionár, ktorý pracoval v Indii. Keď sa ho dobrovoľní pomocníci pýtali, či sláku treba prejavovať iba kresťanom, odpovedal: „Žalúdok nepozná nijaké náboženstvo.“

*

Abbé Pierre, ktorý celý život poskytoval ľuďom strechu nad hlavu, vo francúzskej televízii vyslovil štyri potreby dnešného sveta: chlieb, zdravie, práca, vzdelanie. Vyzerá to ako výzva z evanjelia, Kristova výzva všetkým dnešným kresťanom. Nehovorme, že nás sa to

netyká. Vo svete žijú ľudia v rôznych podmienkach, pokrstení alebo nepokrstení. Sú to naši bratia. Keby nás nezaujímali, pretože ich nemáme priamo na očiach, boli by sme invalidní kresťania. Naša láska musí byť všeobecná, do písmena.

*

V Krakove na Grodzkej ulici je protestantský kostol sv. Martina. Nad jeho vchodom na portáli je veľavravný nápis: „Frustra vivit, qui nemini prodest“ (Nadrama žije, kto nikomu nepomáha).

*

Matka Terézia z Kalkaty povedala na národnom eucharistickom kongrese v Pescare v roku 1977 tieto slová:

„Všetci budeme súdení za to, čo sme urobili pre Ježiša – nahého, hladného a väzneného. Hľadajme opusteného Ježiša, ktorý žije v našej blízkosti, dokonca v našom dome. Hľadajme chudobných v našich rodinách a robme im to, čo Ježiš robil nám. Všetka bieda vo svete pochádza z toho, že v našich rodinách niet lásky, pokoja a radosti.“

*

Albert Schweitzer, svetoznámy lekár, hudobník, jeden z najlepších znalcov diela J. S. Bacha, zasvätil celý svoj život službe chorým. Všetkých ľudí vyzýval: „Otvorte oči a hľadajte, kde nejaký človek potrebuje trocha času, srdečnosti, súcitu, trocha vašej spoločnosti, trocha ľudskej práce... Hľadaj, či nenájdeš možnosť využiť svoje človečenstvo...“

*

Karel Otčenášek, královohradecký biskup, bol v leopoldovskom väzení s prešovským biskupom Pavlom Gojdičom. Pri jednej z mnohých prechádzok sa ho raz prosil, aby mu niečo ako starší, skúsenejší a múdrejší poradil. Biskup Pavol mu vtedy povedal: „Buď dobrý, vynikaj dobrotou srdca a skutkov; to je pre biskupa najdôležitejšie. Chytrých a učeních, pyšných a sebavedomých je a bude i okolo teba na svete dost'. Tí ti pomôžu a poradia v ťažkej biskupskej službe. Ty buď dobrý!“

*

Kresťanstvo je náboženstvo, ktoré má každému pomáhať – jednému dobrou radou, druhému milosrdnou láskou, tretiemu úprimnou modlitbou. Takto rozpaľovanie Kristovou láskou ku všetkým môžeme aj iným zohrievať všedné a chladné dni. Pekne o tom napísal turecký básnik Nazim Hikmet (1902-1963), keď v básni, ktorej motívom je orientálna povesť o Keremovi, ktorý zhorel láskou hovorí:

*Ak nebudem horieť ja,
a nebudeš horieť ty,
a nebudeme horieť my,
potom kto rozoženie tmy?*

*

„Blažený biskup a mučeník Pavol... Starostlivý otec sirôt, chráň naše rodiny, deti a mládež pred útokmi zlého ducha a pred nástrahami tohto sveta...“ (Modlitba z molebena).

9. Blažený Pavol, neochvejne pevný vo viere a jednote s Apoštolským stolcom...

Myšlienky:

„Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach“ (Mt 10, 32).

„Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene, ktoré si ty dal mne, aby boli jedno ako my“ (Jn 17, 11).

„A tak sa biskupi stali skrze Ducha Svätého, ktorý im bol daný, pravými a hodnovernými učiteľmi viery, veľkňazmi a pastiermi“ (CD 2; porov. KKC 1558).

„Aby mohli plniť svoje vznešené poslanie, «Kristus obdaril apoštolov osobitným vyliatím Ducha Svätého, ktorý na nich zostúpil, a oni vkladáním rúk odovzdali svojim spolupracovníkom duchovný dar, ktorý bol v biskupskej vysviacke prenesený až k nám»“ (KKC 156; LG 21).

„Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč. Takto napísal apoštol Pavol, vyvolená Kristova nádoba. A ty, vладыka, nosiaci jeho meno, dobre si poznal tieto slová. Veď ani strach, ani muky, ani väzenie nedokázali narušiť tvoju vieru, ani pretrhnúť puto jednoty s Apoštolským stolcom...“ (Stichira z molebenu).

Príklady:

Po druhej svetovej vojne prichádzal na gréckokatolícku cirkev otvorený nátlak. Používali sa všetky metódy: nátlak, násilie, úskoky, úklady, lživé prísluby... Temné sily nemilosrdne drvili aj biskupa Pavla. Často k nemu pristupovali, aby ho pokúšali ako kedysi Krista na púšti: Toto všetko ti dám, ak padneš predo mnou a budeš sa mi klaňať – vysoké úrady, blahobyť, pokoj, slávu, slovom všetko. On pevný vo viere, na všetky tieto ponuky reagoval: „Odíď, satan...“ (Mt 4, 10). Vedel dobre, že zrada biskupa by zaviedla do záhuby celý národ (DL 168).

*

Kňazom, ktorí v týchto ťažkých chvíľach prichádzali k nemu s otázkou – čo robiť, otcovsky povedal: „Brat môj, vy ste sa učili to isté právo, tú istú teologickú morálku a dogmatiku ako aj ja, preto konajte tak, ako ja, váš biskup“ (DL 169).

*

V roku 1949, uprostred prenasledovania, konfiškácií, kontrol, väznenia a iných prejavov násilia, biskup Pavel stál pevne a nezlomne pri svojom Božom ľude. Na Veľkú noc napísal svojim veriacim: „...nás, veriacich, žiale a zápasy tohto slzavého údolia neroztrpčujú, nezlomia, neodtrhnú od jeho Cirkvi, ale naopak, ešte silnejšie nás spoja s ním (Vzkrieseným), lebo vieme, veríme a sme presvedčení, že do nebeského kráľovstva sa vchádza skrze mnohé utrpenia a že po Veľkom piatku... prichádza svetlé Vzkriesenie“ (DL 185).

*

Biskup Pavel vo svojom pastierskom liste, ktorý bol tajne rozposlaný po farnostiach 31. augusta 1949, okrem iného napísal: „Ako odpoveď na tieto zavražďovania pripomíname vám kresťanov v prvých troch storočiach, ktorí boli ochotní obetovať za vieru nielen svoj majetok, ale trpezlivo znášali pre ňu najstrašnejšie mučenie, ba podstúpili aj smrť, pretože dobre vedeli, že aký osôh človeku, keby získal aj celý svet, ale dušu svoju zahubil?... Viera nie je predmetom obchodovania a zárobku, ale je naším najcennejším pokladom, ktorý nám už tu na zemi prináša veľa duševnej útechy a po smrti nám otvára bránu neba...“ (DL 184).

*

Pápež Pius XII. dňa 24. decembra 1949 slávnostne otvoril jubilejný rok (Svätý rok), ktorého cieľom bolo očistiť zašpinenú tvár kresťanského sveta, prosiť o odpustenie Boží Majestát, prichystať na zemi sociálnu spravodlivosť, lásku a pokoj a takto opravdivé šťastie

a blaženosť.“ Túto výzvu opakuje a rozvíja aj biskup Pavel v pastierskom liste svojim milovaným duchovným deťom, ktorý v januári 1950 tajne posielal svojim dekanom. Oni list odpisujú a potom rozposielajú kňazom, ktorí ho šíria ďalej, medzi veriacich. V pastierskom liste poučuje svojich veriacich o pôvode, podstate a úmysloch nastávajúceho jubilejného roku i ako ho prežiť a čo od neho očakávať. „Hlavným cieľom Svätého roku je, aby... každý kresťan... napravil svoj život opravdivým pokáním..., aby svojím obnoveným životom vyprosil si od Božieho Majestátu zmilovanie, mier, spravodlivosť a lásku medzi národmi a slobodu svätej Cirkvi tam, kde je utlačovaná a prenasledovaná“ (DL 195).

*

V posledných týždňoch pôstneho obdobia roku 1950, keď už bol v domácom väzení, vychádzať mu dovolili len do záhrady, kde takto osamotený denne sa modlieval ruženec. V svedectve sestier baziliánok Gabriely a Olgy sa píše: „Aký to bol blažený pocit – uvidieť ho, človek dostal akúsi silu, vytratil sa strach a starosť čo s nami bude, lebo bola s nami naša opora. To sa ani nedá vypovedať, aká sila vychádzala z neho na všetkých, tam kde sa objavil“ (DL 196).

*

Vo Veľký piatok v roku 1950 (Veľká noc vtedy podľa juliánskeho kalendára pripadla na 23. apríl – pozn. F. D.) navštívili biskupa Pavla traja členovia Výboru pre návrat k pravoslávii, aby ho získali „na stranu pravoslávnej cirkvi“. On im však odporoval. Pri rozlúčke sa im vyznal: „Mám už 62 rokov a obetujem celý svoj majetok aj rezidenciu, no svoju vieru za žiadnych okolností nezradím, lebo chcem, aby moja duša bola spasená a viac v tej veci ani za mnou nechodte“ (DL 196).

*

František Ondruška, 38-ročný ošetrovateľ, ktorý sa dostal do leopoldovskej väznice, sa neskôr stal svedkom posledných chvíľ biskupa Pavla. Jemu možno vďačiť za spomienky, v ktorých opísal posledné tri mesiace jeho života. Mal preto aj najlepšiu príležitosť nadviazať bližší kontakt. Spomína, že biskup mal priateľov vo všetkých oddeleniach väznice, predovšetkým na oddelení, kde boli gréckokatolícki duchovní, ktorí požívali úctu a slávu v celej väznici, lebo sa nezapredali, a radšej si zvolili väzenie, než by sa mali dopustiť zrady. (DL 268).

*

F. Ondruška, spoluväzeň otca biskupa Pavla, si na neho ďalej takto spomína.

Jedného dňa ma prekvapila reč otca biskupa: „Veru neviem, či by bolo hodno zameniť korunu mučeníctva za dva či tri roky života na slobode. No ja to ponechám na milého Pána Boha, nech on rozhodne.“ A rozhodol. Biskup Gojdič sa stal mučeníkom jednoty (PŠ 110).

*

Z posudkov dozorcov väznice na biskupa Pavla sa možno dozvedieť aj to, že „tajne vykonával náboženské zvyky“, bol horlivým prívržencom Vatikánu a svoju ideológiu prenášal na ostatných odsúdených (DL 270).

Bol teda naozaj neochvejne pevný vo viere a jednote s Apoštolským stolcom.

Aplikácia:

V druhej polovici 19. storočia, v Tonkine, v Ázii, pred pohanského sudcu priviedli päť siroty. Bolo im prikázané, aby zapreli svoju vieru a pošliapali kríž. Deti odpovedali: „Radšej zomrieme, než by sme mali zneuctiť Ježiša, ktorého uctieваме.“

„Stane sa vám, zomriete“, povedal pohan.

Siroty s radosťou zatlieskali a zvolali: „Pôjdeme do neba!“ Šli. Dva z nich rozšliapali slony, tri boli zadusené.

Odkiaľ tá sila viery? Nie z vedy a učenia. Boli to len deti. Z Božej milosti!

*

V januári 1973 zomrel v Bratislave národnému umelcovi Vincentovi Hložníkovi 25-ročný syn Pavol, ktorý práve ukončil štúdiá a bol promován za akademického maliara. Jeho rodičia si temer zúfali. Chodili po vyprázdnenom dome ako bez zmyslov. Nariekali, sužovali sa, chradli, nikoho nevnímali, nič na svete ich nezaujímalo. Pomaly sa bolesť uľavila a povedali: „Keby sme nemali viery, boli by sme prišli o rozum, alebo by sme boli v bolesti zahynuli. Viera nás posilňovala, že sme to prežili.“

*

Rosa Fitzgerald Kennedyová, ktorá stratila troch synov v službe vlasti, nachádza pokoj a vyrovnanosť vo viere, v meditácii o Kristovej smrti a vzkriesení. V roku 1980, keď mala 85 rokov, povedala: „To mi dáva novú silu a novú odvalu. Môj duch sa občerství,

Boh je to, ktorý nám utiera slzy už tu na zemi tým, že nám dáva dar viery a nádeje.

*

Marcela úspešne zmaturovala a vracala sa vlakom šťastná domov. Radosť sa jej odzrkadľovala na tvári, takže starší pán, čo sedel naproti, spýtal sa jej, či sa vracia zo zasnúb.

„Ešte nie“, odpovedala, „len som s Božou pomocou zmaturovala s vyznamenaním.“

„S Božou pomocou? – usmial sa pán. „Dokedy budete strašiť s tým Pánom Bohom?“

Nastal ostrý rozhovor, po ktorom tento pán nakoniec vyhlásil: „S takýmito názormi môžete ísť kopat' zemiaky a nie na univerzitu.“ „Keď bude potrebné, pôjdem i kopat' zemiaky, ale Boh je zmyslom a cieľom môjho života. Vás čaká zánik, mňa radostný život s Bohom.“

Nerozišli sa v zlom. Pán povedal dievčaťu: „Slečna, vážim si vás, pretože sa dokážete za svoje presvedčenie postaviť celou dušou.“

Ludia, z ktorých žiari krása vyššieho života, sú nádejou ľudstva.

*

Dánsky básnik Jense Jakobsen opisuje v jednej novele scénu ukrižovania Ježiša Krista, záverom ktorej píše: „Tu videl Boží Syn, že ľudia neboli hodní vykúpenia. Vytrhol nohy cez hlavičky klinec, zaťal päste a odtrhol ich, zoskočil dolu, roztrhol svoje rúcho s hnevom kráľa a vystúpil do neba. Kríž zostal stáť prázdny a dielo vykúpenia nebolo nikdy dokonané...“

Iste by to tak bolo, keby bol Ježiš ako my. Ale on zostal na kríži až do konca. V jeho srdci horela božia láska a tá nehľadá iba na prítomnosť.

*

Don Fra Ilia bol jedným z mála katolíckych kňazov, ktorí prežili ukrutné prenasledovanie komunistickej diktatúry v Albánsku. Uväznili ho roku 1969 a takmer počas dvadsiatich rokov znášal v trestných koncentračných táboroch najrozličnejšie utrpenia a útrapy. Trpel zimou a hladom. Videl toľkých spoločníkov umierať a sám niesol znaky tých mnohých utrpení na svojom tele i po vyslobodení roku 1986. Na jeho viere možno sa poučiť, ako mu pomáhala zniesť každé utrpenie, ktorá ostala neohrozená. Ba tie hrozné skúsenosti ju ešte v ňom utužili.

*

Každý je schopný s pomocou Božej milosti si vypestovať a upevniť svoj charakter.

Komisársky správca, ktorý počas okupácie Čiech vládol v Ostrave, si raz pozval starú predavačku na radnicu. Za prítomnosti mnohých hostí jej oznámil, že bude dostávať starobnú penziu 300 korún.

- A začo to vlastne budem dostávať, prekvapene sa pýtala.

- Za to, že ste stará. Tak sa riša stará o starých ľudí.

- A kto je ten dobrý človek, ktorý mi dáva toľko peňazí?

- Je to náš vodca, Adolf Hitler.

Pane mávla rukou, akoby odháňala muchy. Potom povedala:

- Prosím, prepáčte. Ale ja od toho pána nič nechcem.

Pozdravila a odišla. Táto pani bola obyčajná nevzdelaná žena. Ale mala charakter. Jej gesto síce nemalo vplyv na beh dejín, ale v dobe, keď sa vzdelanci zapredávali, bolo dôkazom, že je lepšie mať charakter bez inteligencie, než inteligenciu bez charakteru.

Hoci nás od toho príkladu delí viac ako polstoročie, predsa je veľmi aktuálny. To preto, že aj nám sa v minulosti neraz ponúkali rôznych východy na úkor vlastnej kresťanskej dôstojnosti.

*

Vo filme o biskupovi Tomášovi Becketovi je zaujímavý výjav. Sudca z rozkazu kráľa falošne obvinil biskupa. Tomáš sa dostaví pred súd. Vplyv jeho osobnosti a niekoľko slov, ktoré povie, tak zapôsobia, že sudca nie je schopný pokračovať v tomto procese. Tomáš odchádza bez toho, aby sa mu niekto postavil do cesty. V tomto výjave vidieť silu, ktorá je v dobrom pastierovi. Táto sila pramení z hlbokej dôvery v Najvyššieho Pastiera. Táto sila sa prejavovala u veľkých svätcov, ktorí boli vnútorne spojení s Ježišom.

*

Roku 1942 bol popravený v koncentračnom tábore 22-ročný francúzsky študent Roger Perrnan. V dopise na rozlúčku napísal rodičom: „Moja posledná vôľa je krátka: zaprisahám vás, zachovajte si vieru. Náboženstvo, ku ktorému som sa opäť vrátil a od ktorého ani vy neodstupujte, je náboženstvo lásky.“

*

Pápež Ján XXIII. Povedal: „Kto verí, ten sa netrasie. Kto verí, ten nestráca nervy. Kto verí, ten nie je pesimista. Viera – to je radosť, ktorá pochádza z Boha.“

10. Blažený Pavol, ukázal si nám cestu, ako odpúšťať svojim nepriateľom...

Myšlienky:

„Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia“ (Lk 23, 34).

„A keď vstanete modliť sa, odpustite, ak máte niečo proti niekomu, aby aj vám váš Otec, ktorý je na nebesiach, odpustil vaše hriechy“ (Mk 11, 25).

„Viac si sťažujú tí, ktorí trpia menej“ (Tacitus).

„Kresťanská modlitba ide až po odpustenie nepriateľom. Premieňa učeníka tým, že ho pripodobňuje jeho Učiteľovi. Odpustenie je vrcholom kresťanskej modlitby. Dar modlitby môže prijať iba srdce, ktoré je v súlade s Božím súcitom. Odpustenie svedčí aj o tom, že v našom svete je láska silnejšia ako hriech. Mučeníci včera i dneska vydávajú toto svedectvo o Ježišovi. Odpustenie je základnou podmienkou zmierenia Božích detí s ich Otcom a ľuďmi medzi sebou“ (KKC 2844).

„Čo človek sám u seba alebo u iných nemôže napraviť, má trpezlivo znášať, kým Boh nerozhodne inak“ (NK I., 16, 1).

„Daj mi silu odporovať, trpezlivosť znášať a stálosť vytrvať“ (NK III., 26, 6).

Príklady:

Biskup Pavel počas vyšetrovania neodpovedal svojim mučiteľom, iba sa bez prestania modlil, a to všade – či vo väzenskej cele alebo v miestnosti vyšetrovateľa, pri výsluchoch, za kriku, pri posmievaní a inom nedôstojnom zaobchádzaní. Jeho jedinou zbraňou bola modlitba: Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia (DL 206).

*

O tom, čo musel prežiť pri vyšetrovaní, biskup Pavel nechcel hovoriť, dokonca nechcel na to ani spomínať – všetko odpustil. Keď na sklonku života spomínal pred spoluväzňami na svoje vyšetovanie a prvé mesiace internovania a väzby, hovoril o tom jednoducho a proste, bez vzrušenia, bez najmenšieho pocitu krivdy alebo nenávisťi a zloprajnosti (DL 212).

*

Nikto nikdy nevidel ani nepočul, aby otec biskup Pavol niekedy nariekal alebo sa ponosoval na svojich mučiteľov, ktorí s ním často zaobchádzali veľmi hrubo a surovo. Vždy im prejavoval náležitú poslušnosť a správval sa k nim úctivo. Nikdy nevyšli z jeho úst pobúrenia alebo odsúdenia.

Raz, už v posledných dňoch jeho života, zišli sa v nemocnici pri jeho posteli väznipacienti a jeden z nich (T.) napoly vážne a napoly žartom povedal: „Pavlíčku! Ty chceš zomrieť, ale my chceme žiť. A preto musíš nám povedať, kto ti ublížil. My tých darebákov ešte poženieme na zodpovednosť a aj za teba.“ Na to biskup s nesmiernou láskavosťou, pokojom a úsmevom povedal: „Chlapci, mne nikto v živote neublížil. Všetko utrpenie, ktoré som dosiaľ znášal, prijal som rád, a bolí ma iba to, že mnoho mojich spolubratov a veriácich musí trpieť pre svoju vieru“ (DL 270).

*

Stalo sa to vtedy, keď v leopoldovskej nemocnici život biskupa Pavla pomaly dohasínal. Do nemocničnej cely č.2 neočakávane vošiel na kontrolu bachár. Bol to starší človek drsného vzhľadu a neláskavého pohľadu. Starší ho poznali: kedysi zažili jeho horlivé pôsobenie na rôznych komandách: v Jáchymov, Příbrame, Borochoch... Bachárov pohľad padol na posteľ väzňa Gojdiča. Zablýskal sa na neho a bolo na ňom vidieť, že toho starca pozná. Spoznal ho i biskup. Dozorca sa trochu zmiatol, ale robil sa, akoby biskupa nepoznal a svojím drsným spôsobom sa spýtal ošetrovateľa:

Kto je ten starý.“

Ošetrovateľ František O. odpovedal:

„Pavel Gojdič, biskup, väzenské číslo 681.“

A jeden zo starších väžňov, N., smelo dodal:

„To je ten pán biskup, ktorého ste v roku 1953 tak kopali, keď padol pri dreloch. A ja som ten, ktorý ho chcel zdvihnúť a vy zo zlosti ste do mňa sotili.“

Nastalo hlboké ticho. V očiach prítomných väžňov zahoreli ohníčky opovrhnutia i nenávisti. Ale z postele sa ozval tichý hlas otca biskupa:

„Ale nie, pá veliteľ bol vždy dobrý. Ja sa na vás pamätám, pán veliteľ. Nehnevajte sa na mňa, prosím vás, ale ja som vtedy už naozaj nevládal robiť drepy. Mrzelo ma veľmi, že som vám tým nahneval.“

Týmito slovami otec biskup vyriešil napätú situáciu. Dozorca sa začervenal a náhlivým krokom opustil nemocničnú celu. Takto otec biskup Pavol svojou dobrotou a hrdinským odpúšťaním, čo aj slabý a bezbranný, opäť zvíťazil nad svojím niekdajším mučiteľom. Láska vždy zvíťazí! (DL 273).

Aplikácia:

Odpustiť vždy, aj veľké veci, je naozaj veľká vec. Gertrud vo le Fort pripomína: „Ak je niekto pripravený odpúšťať aj neodpustiteľné, vtedy je najbližšie k Božej láske.“

*

Sv. Mária Gorettiová, 12-ročná mučenica, zomierajúc, odpúšťala svojmu vrahovi, ktorý ju dopichal dýkou, takto: „Z lásky k Ježišovi mu odpúšťam z celého srdca a v nebi ho chcem mať pri sebe“ (†6. júla 1902; za svätú vyhlásená 26. júla 1950).

*

Keď bol Dr. Alfréd Fuchs, významný pražský spisovateľ mučený v koncentračnom tábore v Dachau, z jeho úst bolo počuť: „Musíme sa za nich mnoho modliť; oni nevedia, čo činia.“ Zomrel mučeníckou smrťou 16. februára 1941.

*

Pápež Ján Pavol II. na osobnej audiencii prijal matku svojho atentátnika. Keď ho tá prosila o odpustenie za synov skutok, pápež ju uistil, že to už dávno urobil.

*

Znalec duchovného života P. Palau vo svojich *Šľapajach Pánových* píše: „Tak ti treba bojovať proti nepriateľovi, aby si ho dokázal vždy zahanbiť, keď je to potrebné.“

*

Albino Luciani, neskorší pápež Ján Pavol I. vo svojej knihe *Listy včerajším* hovorí o talianskom štátnikovi G. S. Sonninovi (1847-1922), že bol majstrom v mlčaní. Raz ho stretol priateľ a keď ho videl v zamyslení uvažovať, povedal: „Stavím sa, že myslíš na to, čo máš povedať zajtra v parlamente!“ „Ó, nie“, odpovedal Sonnino, „myslím na to, čo nemám povedať.“

*

Spisovateľka Gertrud von le Fort píše v jednej svojej knihe, ako za inkvizície v malom španielskom mestečku Santa Rosita boli všetci židia, ktorí sa nechceli dať pokrstiť. Mestečko bolo zachvátené morom. V meste bol jediný lekár a to bol žid. Obyvatelia ho prosili, aby ostal. On nenávidí kresťanov a chce odísť. Jeho dcéra bola slepá, hovorí otcovi: „Pán Boh chce, aby si ostal. Aj nepriatelia sú naši bratia.“

*

Francúzsky spisovateľ Alphonse de Lamartine sa pýta: „Prečo sa ohraničovať a nenávidieť. Hraničné kamene v Božích očiach sú hororom. Len egoizmus a nenávisť majú svoju vlasť. Bratstvo ju nemá.“

*

Mária Rafaelová v knihe *Vinný kmeň* napísala o láske toto „Keď sa kresťanovi podarí, aby predstihol svoje okolie poctivou láskou k Bohu a ku stvoreniu, urobil dosť. Len táto láska je znamením kresťanstva v nás. Bez toho ostatného sa už do neba nejako pretlčíme.“

Len ak človek dokáže milovať a odpúšťať, je pravým kresťanom.

*

V slovenskom poeticko-baladickom filme P. Jaroša *Magma*, ktorý hovorí o človekovi, ktorý prežil vojnové útrapy a znovu hľadá miesto medzi ľuďmi, počujeme aj tieto slová učiteľa: „Keby som sa vedel modliť, modlil by som sa, aby som odpustil tým, ktorí mi ublížili, a aby mi odpustili tí, ktorým som ublížil ja.“

*

ThDr. Emil Korba (†27.10.1978 v Bardejove), ako mladý kňaz pôsobil v pohraničnej farnosti Otročin. Spomínal, že mal jedného veriaceho, ktorý mu robil stále nepríjemnosti a strpčoval mu život. Otec Emil bol k nemu vládny a neoplácal sa mu zlým. Keď odchádzal z farnosti, prišiel za ním tento človek a povedal: „Dôstojný pane! Prepáčte, že som vám toľko strpčoval život. To bolo asi preto, že som sa za vás nemodlil.“ A otec Emil mu povedal: „To nevadí, ale ja som sa modlil za vás.“

11. Blažený Pavol, už za svojho pozemského života nazývaný „biskup zlatého srdca“...

Myšlienky:

„Cieľom prikázania je láska, vychádzajúceho z čistého srdca, dobrého svedomia a úprimnej viery...“ (1 Tim 1, 5).

„Preto sa zo srdca navzájom vrúcne milujte!“ (1 Pt 1, 22).

„Tým, čo majú «čisté srdce», je prisľúbené, ževidia Boha z tváre do tváre a že mu budú podobní. Čistota srdca je predpokladom videnia Boha. Už teraz nás robí schopnými vidieť všetko z hľadiska Boha a prijímať druhého ako «blížneho», dovoľuje nám vnímať ľudské telo, vlastné i telo blížneho, ako chrám Ducha Svätého, prejav Božej krásy“ (KKC 2519).

„Čisté srdce preniká nebom i peklom“ (NK II., 4, 9).

„Netreba, aby nás bolo veľa, ale aby sme boli dobrí“ (Matka Terézia).

Príklady:

Prešovskí veriaci keď počuli, že im Svätý Otec Pius XI. ustanovil za biskupa takého milého „anjela“ Pavla Gojdiča, hovorili: „To nie je človek, ale anjel“ (DL 62).

*

Jeho zlaté srdce bolo plné súcitu s osihotenými vojnovými utečencami, ktorí zachraňujúc si holý život, opúšťali svoje domovy a utekali pred terorom, nespravodlivými obvineniami, eskortovaním a istou smrťou. Iba samotných duchovných, s rodinami, čo sa na neho obrátili s prosbou o pomoc bolo okolo 120. A v roku 1944 vyzval k tomu aj svojich kňazov: „Keď sme doteraz hlásali lásku k blížnemu slovami, preukážme ju teraz skutkom“ (DL 110-111).

*

Biskup Pavel si svojimi sociálnymi výpomocami a aktívnou láskou k blížnym vyslúžil si nielen večný veniec slávy po smrti, ale aj to, že už za jeho života ho ľudia vyhlásili za biskupa zlatého srdca a za otca sirôt a chudobných. Ako novovymenovaný biskup vo svojej prvej kázni a v prvom samostatne vydanom pastierskom liste vyhlásil: „Prichádzam najsamprv k vám, biedni chudobní ľudia..., aby som vás potešil, posilnil, bremeno chudoby pomohol vám niesť.“ A neboli to iba sľuby. Čo povedal, to v plnej miere zachoval až do smrti. Dokonca aj vtedy, keď už bol pozbavený všetkého, keď ako väzeň nič nemohol nazvať svojím, vždy niečo našiel, čo by podaroval (DL 117).

*

Biskup Pavel bol miláčikom všetkých väzňov, dokonca aj väzenských dozorcov a ich rodín. Všetci, ako v samotnej väznici, tak aj na jej vysunutých komandách, spolu do 300 väzňov, vedeli, kto je „náš Pavlíček“, že je to biskup láskavého, zlatého srdca, ktorý vedel všetko odpustiť, každému pomôcť, ktorý sa celý rozdával iným. S takýmto pocitom ho spomínajú a budú stále spomínať všetci, čo ho poznali. Možno povedať, že tí, ktorí poznali biskupa Gojdiča, bez ohľadu na svoje presvedčenie, či to boli ľudia iného vyznania, či neveriaci, hovorili o ňom jednohlasne ako o svätom (DL 275).

*

Jeden z tých internovaných kňazov – otec R. S., spomína: „V mojom srdci zostala jediná predstava o biskupovi Pavlovi: Človek zlatého srdca, najlepší pastier svojich veriacich.“ (DL 12).

Aplikácia:

O sv. Ignácovi z Antiochie hovorí legenda, že ako stavec bol zajatý, odsúdený a hodený v aréne hladným levom. Dravé šelmy ho roztrhali a zhlkli jeho staručké telo. Srdca

sa však nedotkli. Ležalo na krvou zaliatom piesku. Keď k nemu prišli diváci, videli, že žily na srdci boli spletené tak, že vytvárali meno Ježiš. Tak vrúcne miloval svätý biskup svojho Majstra.

*

Sv. Ján Bosko ako deväťročný mal podivný sen. Videl pred sebou plno zlých ľudí, bijúcich sa a kľajúcich chlapcov. Pustil sa do nich i päťami. Ale vtedy sa mu zjavil v podobe ctihodného muža sám Pán Ježiš a poučil ho, že nie bitkou, ale láskou a prívetivosťou ich musí získať.

*

Študenti z Levoče si dali takéto motto na maturitné tablo: „Ži tak, aby si dobrom zobudil iných.“

*

Na hrobe ruského básnika N. A. Nekrasova je nápis: „Sejte dobroje, večnoje, krasívoje.“

*

Olomoucký arcibiskup Antonín Stojan sa vyslovil: „Zostalo mi len to, čo som rozdal, čo som urobil dobrého.“

Mal to uložené u Pána Boha. A ešte k tomu na neho ľudia dodnes s úctou spomínajú.

*

Malý chlapec, ktorý bol na návšteve u starého otca, našiel korytnačku a chcel ju preskúmať. Korytnačka sa však stiahla do svojho panciera. Chlapec sa márne usiloval dostať ju von. Starý otec ho sledoval a nechcel, aby chlapec ďalej trápil korytnačku. „Pod', ukážem ti, ako u skôr dostaneš z panciera. Korytnačku daj do tepla a tá čoskoro vytiahne svoje nohy a bude kráčať.“

Starý otec potom povedal:

„Nepokúšaj sa človeku robiť násilie. Dobrom a teplom dosiahneš, čo chceš.“

*

Wilhelm Busch spomína na pohreb jedného dobrého kresťana, nad hrobom ktorého ktosi povedal: „Bolo príjemné v jeho prítomnosti. On nikdy nechcel stáť nad druhými, ale vždy pod nimi.“

*

Na otázku, ako vyzerajú svätí, ktorí žijú medzi nami, dominikán Henri de Lubac povedal: „Sú to tí medzi nami, ktorí málo hovoria, ale viac robia dobra. Nevymýšľajú nové systémy ideológie, ale prichádzajú s novými nápadmi, ako slúžiť v láske. Nikoho nezavrhujú a nikomu nelichotia, ale sú láskaví. To je ich najdôležitejšie znamenie – majú láskavú tvár Božích dietok. Sú to deti svetla, pretože sa nechávajú viesť Svätým Duchom.“

*

„Blažený biskup a mučeník Pavol. Teba už v čase tvojho pozemského života nazývali biskupom zlatého srdca. Pros Boha za nás, aby obmäkčil naše skrehnuté srdcia, nech sú otvorené pre neho i pre potreby blížnych...“ (Modlitba z molebenu).

12. Blažený Pavol, po mnohom utrpení prijal si víťazný veniec od nebeského kráľa...

Myšlienky:

„Je dokonané“ (Jn 19, 30).

„Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha“ (Lk 23, 46).

„Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu“ (Jn 12, 24).

„Nádej je najcennejšia spoločníčka – len ona nám pomáha žiť a len ona nás pripraví na smrť“ (Nino Salvaneschi).

„Deti našej matky svätej Cirkvi právom dúfajú v milosť vytrvania až do konca a v odmenu od Boha, svojho Otca, za svoje dobré skutky vykonané s jeho milosťou v spojení s Ježišom...“ (KKC 2016).

„Lebo keď spolu s ním zomrieš, budeš s ním aj žiť, a keď mu budeš druhom v trápení, budeš ním v sláve“ (NK II., 12, 11).

„Tŕnie, ktoré nás bodajú v časnom živote, sú kvety pre večný život“ (Sv. Don Bosko).

„Preto pozdvihni svoju tvár k nebu. Hľa, ja som tu a so mnou všetci moji svätí, ktorí na tomto svete mali veľký boj; teraz sa radujú, teraz sa tešia, teraz sú bezpečí, teraz odpočívajú a na veky ostanú so mnou v kráľovstve môjho Otca“ (III., 47, 19).

„Akú dôstojnú pochvalu ti prinesieme, dobrý a verný služobník svojho Pána. Horlivo si pracoval v Kristovej vinici, a najvyšší Boh tento vinohrad žehnal a rozmnožil. Pod tvojimi rukami naša cirkev zakvitla. Teraz počuješ slová dobrotivého Kráľa, ktorý ti vraví: Vojdi do radosti svojho Pána“ (Stichira z molebena).

Príklady:

Pri slávnostných sľuboch rehoľníka Pavla (r. 1926) kazateľ mu povedal aj tieto slová: „Brat Pavol... Želám ti hojnosť utrpení, ktoré by ťa pripravili na smrť tu na zemi, ale aj ovenčili tvoju hlavu mučeníckym vencom, ktorý bude zárukou tvojho večného šťastného života a večnej slávy v nebi“ (DL 55).

*

Jeho celoživotným heslom bolo: „Boh je láska – milujme ho!“ Za naplnenie tohto hesla položil aj svoj život (DL 117). Inšpirácia z Prvého Jánovho listu: „A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom“ (4, 16).

*

Väzenský dozorca, ktorému sa v roku 1952 podarilo utiecť do Rakúska, svedčí o ukrutnom mučení, ktoré podstúpil biskup Pavel pri vyšetrovaní: „Bol som svedkom, ako ho mučili, najčastejšie lámaním, prstov tak, že medzi prsty zasunuli železné tyče, ktoré potom silne stláčali. Pri takomto mučení omdlievali omnoho zdatnejší muži, ale biskup pokojne stál ďalej, akoby sa nič nedialo, len sa ďalej potichu modlil. Keď ho ani toto týranie nezlomilo, vtedy mu obuli železné topánky a pustili do nich elektrický prúd. To malo hodiť biskupa o zem a spôsobiť mu bezvedomie. No po zapojení elektrického prúdu sa nič nestalo. Biskup pokojne stál a modlil sa...“ (DL 207).

*

Vo väzniciach boli metódy násilia bežné, hlavne vtedy, keď našim pánom išlo o to, aby z pravdy urobili nepravdu a naopak: k tomu pri vyšetrovaní donucovali nešťastných väzňov všetkými možnými fyzickými a psychickými spôsobmi. Mnohých dohnali tak ďaleko, že nakoniec sami vypovedali vo svoj neprospech a hovorili na seba rôzne nepravdy, alebo sa priznávali k takým previneniam, ktorých sa nikdy nedopustili a ktoré boli iba výplodom fantázie vyšetrovateľov (DL 270).

*

V súvislosti s prijatím novej, socialistickej ústavy bola 9. mája 1960 vyhlásená amnestia pre politických väzňov. Onedlho po vyhlásení amnestie navštívil leopoldovskú väznicu vysoký dôstojník, šéflekár z ministerstva vnútra. Bol to človek príjemného vzhľadu a uhladeného správania. Keď mu prednosta väzenskej nemocnice predstavoval jednotlivých pacientov, zastavil sa aj pri posteli biskupa Pavla Gojdiča. Vtedy mu povedal: „Tak vaša vec, pán biskup, je vybavená. Idete domov na trvalé prerušenie trestu. Vec je rozhodnutá s konečnou platnosťou. Ide už len o formality, je to otázka iba niekoľkých dní.“ O opustení izby informoval lekárov-väzňov, že prerušenie trestu je pre nevyliciteľnú chorobu a starecký vek.

V súvislosti s tým sa stala zaujímavá príhoda na tzv. B-päťke. Bola to nemocničná cela, v ktorej, okrem iných, ležal aj biskup ThDr. Vasil' Hopko. Keď mu s radosťou zreprodukovali slová úradnej lekárskej návštevy, vzápätí vyhlásil: „To nie je pravda! Excelencia Pavol domov nepôjde. On musí zomrieť tu vo väznici.“ Svoje tvrdenie oprel o zaujímavý príbeh, ktorý sa odohral počas návštevy biskupa Pavla u stigmatizovanej Terézie Neumannovej ešte v prvých rokoch po jeho vysviacke na biskupa.⁵ Vtedy tam boli traja biskupi a ona povedala, že jeden z nich bude mučeníkom za Cirkev. A pretože dvaja z nich už dávnejšie zomreli prirodzenou smrťou, je jasné, že toto proroctvo sa mohlo vzťahovať iba na biskupa Pavla Gojdiča. Preto je vylúčené, aby ho teraz, pred smrťou, vypustili na slobodu. Aj keď túto argumentáciu biskupa V. Hopka prijali spoluväzni s úsmevom, predsa však jeho vyhlásenie vyvolalo v nich zmiešané pocity.

V srdciach spoluväzňov biskupa Pavla, ktorí proroctvu uverili, sa striedali pocity radosti a žiaľu. Radosti z toho, že nestratia svojho drahého „Pavlíčka“, a smútku, že ich obľúbený spoluväzeň, biskup Pavel, sa nedočká za svojho života zadostučinenia a asi bude musieť tu aj zomrieť (DL 280).⁶

*

„Z bezúhonného biskupa Pavla urobila propaganda nebezpečného pápeženca, spolupracovníka nacistov a Tisovho režimu, banderovca, nepriateľa národa. Tento dobrý otec, ktorý žil pre svoj milovaný ľud, horlivý misionár, apoštol duší, ktorý modlitbou a pôstom chránil svojich veriacich pred rôznymi útokmi krvilačných vlkov, tento dobrodinec, ktorý čo len mohol štedro rozdával núdznym, bol teraz predstavený verejnosti ako zlodej, nepriateľ pracujúceho ľudu a štátu. A on, keď mu dali do rúk putá, aby nemohol pomáhať chudobným, keď mu zapchali ústa, aby jemu zverený Boží ľud nemohol viac počuť jeho milý hlas, nechal sa ticho viesť, tak, ako hovorí Písmo: *«Ako baránka viedli ho na zabitie a ako ovcu, čo onemie pred svojím strihačom, a neotvoril ústa»* (Iz 53, 7) [DL 229].

*

„Prečo a začo? Či som nechcel každému iba dobre, bez ohľadu na jeho zmýšľanie? V každom som videl len človeka, blížneho, Božie dieťa. Všetkým mojim veriacim som prial iba dobro. Miloval som svoju gréckokatolícku cirkev, ktorú terajší režim zlikvidoval. A to bol môj najväčší zločin! No umrieť za vieru bude pre mňa veľkým vyznamenaním...“ (DL 223).

*

⁵ O tejto návšteve u Terézie Neumannovej píše ThDr. V. Hopko v knihe: „*J. E. Pavel Gojdič ČSVV, jepiskop prjaševskij*“, ktorá vyšla pri príležitosti 20. výročia biskupskej vysviacky biskupa P. Gojdiča (1927-1947). Prešov: Blahovistník 1947, s. 147.

⁶ Vo veci amnestie prešovského biskupa gréckokatolíckej cirkvi Pavla Gojdiča v roku 1960 však bolo rozhodnuté už dávno predtým. Politické byro ÚV KSČ na zasadnutí 12. apríla rozhodlo na základe predložených zoznamov významných (politických) väzňov v súvislosti s pripravovanou amnestiou, že medzi tými, na ktorých sa amnestia nevzťahuje (nebude vzťahovať), patrí aj P. Gojdič (DL 281; porov. poznámku 237). O dôvodoch, prečo sa amnestia nevzťahovala na biskupa P. Gojdiča, hovorí podrobnejšie Dr. M. Potaš OSBM v knihe *Dar lásky*, Prešov 1999, s. 280-282.

Vrúcnyim želaním otca biskupa Gojdiča bolo to, aby sa pred svojou smrťou mohol vyspovedať a prijať sväté prijímanie... Zdalo sa, že nie je nádej, lebo v tom čase v nemocnici nebolo ani jedného kňaza. Ale Pán Boh vypočul modlitby svojho oddaného služobníka a našiel spôsob ako dostať kňaza ku lôžku otca biskupa. Nakoniec sa spovedníkom stal český kňaz Alojz Vrána, ktorý bol chorý na cukrovku a jeho stav sa v tom čase tak zhoršil, že musel ísť do nemocnice a lekár ho prideliť do izby, kde ležal otec biskup Pavol (PŠ 111).

*

Biskup Pavel zomrel po ťažkom utrpení vo väzení v nedeľu 17. júla 1960 – 5 minút po polnoci.⁷ Keď jeho telo vyniesli z nemocničnej izby, kňaz Alojz Vrána slúžil za neho svätú liturgiu. Uvedomil si, že práve začal 17. júl, deň narodenín biskupa Pavla Gojdiča. Keď to hovoril zúčastneným, celý sa chvel. Táto zhoda okolností všetkých zúčastnených prebrala z ustrnutia nad mystériom smrti. Uvedomili si, aký dobrotivý je Pán Boh a s akým láskavým porozumením spĺňa dokonca až takéto detinské želania, ktorí ho milujú (DL 290).

*

„Lud môj, čím som sa proti tebe previnil?... Čím sa mi za to odpláca? Prečo na moje dobrodenia zabúdate...“ (Na večierni veľkého piatku).

*

„Otec biskup Gojdič bohato naplnil svoj život až po mučenícku smrť a po tom čo to uznala najvyššia autorita Cirkvi, stal sa blahoslaveným. Môžeme sa k nemu modliť a prosiť o jeho príhovor...“ (z Pastierskeho listu Prešovského biskupstva – 17. november 2002).

*

Dnes a naveky už vladyka Pavol P. Gojdič je účastníkom nikdy nekončiacej nebeskej liturgie. Po boku svojho Majstra, ktorému slúžil ako kňaz, mních, biskup i väzeň pre Pána, veríme, že ani dnes nezabúda na cirkev, ktorá mu bola zverená a v tajomnej výmene milosti a zásluh medzi cirkvou bojujúcou a oslávenou vyprosuje „svojmu ľudu“ Božiu milosť a požehnanie (ICDr. C. Vasil', SJ.: *Zostali verní I.*, Košice : Byzant 1997, s. 21).

Aplikácia:

Niektorí výnimoční ľudia nikdy nepoznali bolesť. Ide o určitý druh duchovnej anestézie. Pravdepodobne aj niektorí svätci necítili bolesť, keď ich upaľovali na hranici.

R. Wurmbrand má takúto skúsenosť:

Raz ma v komunistickej väzenskej cele pristihli, ako kážem, a neľútostne ma za to zbili, no necítil som vôbec nič. Zatiaľ čo ma strážcovia bili, rozmýšľal som, ako zakončím svoju kázeň. Keď som sa opäť vrátil do cely, pokojne som pokračoval v svojom príhovore (Z jeho knihy: *Veriť, ale prečo*).

*

Keď sv. Polykarp stal na hranici, na ktorej mal byť upálený, velebil boha slovami: „Velebím ťa, ó, Bože, že si mi v tento deň dal podiel v počte svojich mučeníkov.“

*

Keď tyran hrozil sv. Agapítovi, že mu spáli hlavu rozžeraveným šišakom, útly mladík odpovedal: „Či mojím údelom môže byť väčšie šťastie, ako keď stratím hlavu, aby som ju v nebi uzrel korunovanú?“

*

⁷ V súvislosti so smrťou biskupa Pavla Gojdiča možno uviesť zaujímavú okolnosť. Jozef Mozola, ktorý v novembri 1950 v hodnosti kapitána ŠtB vyšetroval biskupa Pavla, tentoraz už v hodnosti majora a v novej funkcii náčelníka leopoldovskej väznice, mal teraz najlepšiu príležitosť tento aj jeho prípad ukryť pod čiernu zem bez nežiadúcich svedkov. Či biskup Pavol v poslednom roku svojho života vedel, kto sa stal novým náčelníkom leopoldovskej väznice, to sa nevie (DL 292).

Max Metzger, spoluzakladateľ hnutia UNA SANCTA, pred popravou napísal do svojho denníka: „Som spokojný, obetoval som svoj život pre pokoj sveta a jednotu Cirkvi. Keď toto Boh prijme, budem šťastný.“

*

Achille Ratti, neskorší pápež Pius XI. ešte ako milánsky profesor, bol veľmi aktívnym členom talianskeho alpského klubu a svoje voľné chvíle trávil vysokohorskými výstupmi. O týchto namáhavých tvrdých, náročných, ako aj radostných výstupoch na najvyššie končiare napísal knihu zážitkov, ktorej dal veľmi výrazný nadpis: *K výšinám*.

*

V roku 1909 francúzsky štátnik Clemenceau, známy neverec, sa musel podrobiť operácii. V sanatóriu ho veľmi starostlivo ošetrovala mníška, sestra Alojzia. Clemenceaua dojala jej starostlivosť a vo chvíli dobrej nálady jej povedal: „Na znak vd'ačnosti za všetko, čo ste mi preukázali, postarám sa o to, aby ste dostali čestný odznak Palmy.“ Palma bol čestný odznak, ktorý nasledoval po odznaku Legion d'honneur. Mníška ukázala na kríž na hrudi a povedala: „Ďakujem, to by bola degradácia, lebo mám odznak kríža.“

*

Počas hrozných nájazdov Langobardov na mesto Rím, sv. Gregor veľký hovoril: „Nebyť ich“ – panien Bohu zasvätených, oddaných kajúcnosti a sebazapierania – „neboli by sme vydržali toľko rokov na tomto mieste uprostred mečov Longobardov.“

Áno, nebyť ich, tých skrytých svätých duší, obetí, aké žalostné by boli osudy tohto sveta.

*

Dag Hammarskjöld, druhý generálny tajomník OSN, hlboko veriaci kresťan, si vo svojom denníku poznamenal. „Byť pripravený na všetko. Kto nedokáže vedome zahrnúť umieranie do svojho životného plánu, ten nezvládne život; kto nedokáže umierať, nedokáže ani opravdivo žiť.“

*

Sv. Ján Nepomucký, rodák z Prachatic, zomrel vo veku 49 rokov, 5. januára 1860, keď odpadol na ulici Philadelphie. Baltimorský arcibiskup Kenrick v pohrebnej reči povedal: „Bol pripravený v každom okamihu umrieť, lebo kráčal s Bohom a žil s viery.“

*

Francúzsky spisovateľ Henri Bordeaux v knihe *Zasnežené stopy* vyslovuje ústami jedného z hrdinov románu túto myšlienku: „Človek nakoniec vždy zostupuje. Šťastný, kto svoj životný sen upevnil veľmi vysoko, dosiahol ho a nezostúpil.“

Povzbudivá myšlienka pre naše životné napredovanie. Pre našu vlastnú cestu k duchovným výškam. Je to ťažký cieľ, na pohľad nedostupný, ale vždy žiadúcim a dosiahnuteľným.

*

„Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod“ (2 Tim 4, 8).

„Vy teda buďte dokonalí...“ (Mt 5, 48)

V každom hlavnom meste štátov celého sveta zvyknú mať hrob neznáameho vojaka. Je to hrob vojaka, ktorý padol na fronte za vlasť. Aj keď jeho totožnosť nemohli zistiť, domov ho doviezli ako hrdinu a pochovali ho na významnom mieste, kde si ho národ uctieva. Keď mesto navštívia cudzí vysokí hodnostári, obyčajne kladú veniec na jeho hrob. Táto úcta pravda patrí nielen jemu, ale i všetkým známym i neznámym hrdinom, ktorí padli za vlasť a ktorým za slobodu sú vďačné všetky pokolenia.

Ak nazrieme do ktoréhokoľvek cirkevného kalendára, nájdeme tam mnoho mien mužov i žien, ktorých si Cirkev uctieva ako svätých. Ba dokonca ich spomienke je venovaný aj jeden deň – Všetkých svätých. V tomto dni si Cirkev uctieva aj tých, ktorých mená nepoznáme, ale ktorí svojou cestou došli k svätosti.

Pre nás je to vždy príležitosť poučiť sa, že aj my môžeme dôjsť k svätosti, každý na svojom mieste, aj keď nebudeme stáť na oltári. Je to nakoniec želanie Ježiša Krista: „*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec*“ (Mt 5, 48). Svätým sa má a môže stáť každý na svojom mieste, všade tam, kde nás postavil Boh: v rodine, na ulici, na pracovisku i na ihrisku... Svätým sa nemusí stáť len kňaz či rehoľná sestra, ale každý, kto žije podľa Božej vôle. Svätí, ktorých si každý deň uctieваме, sú nám v tom príkladom. Všetci by sme si mali položiť otázku, ktorú si kládol veľký cirkevný učiteľ sv. Augustín pred svojím obrátením: „Mohli to iní, mohli to iné, prečo nie ty, Augustíne?“

V roku 1950 bola za svätú vyhlásená Mária Gorettiová, 12-ročná mučenica za čnosť čistoty. Po slávnostnom výroku pápeža Pia XII. bol v bazilike odhalený obraz novej svätice a jej prítomná matka zvolala: „Môj Bože, to je naša Marienka? Je to možné? Svätá! V nebi!“

Podľa sv. Pavla všetci sme povolaní k svätosti: „*Lebo to je Božia vôľa, vaše posvätenie*“ (1 Sol 4, 3). To nám pripomína aj Vieroučná konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu o Cirkvi, že „v Cirkvi sú všetci povolaní k svätosti, či už patria k hierarchii, alebo sú pod jej vedením“ (39). Všetci veriaci, v každom stave a postavení sú povolaní k plnosti kresťanského života a k dokonalosti v láske. O dosiahnutie tejto dokonalosti máme sa usilovať všetkými silami, ktorými nás obdaroval Ježiš Kristus.

Sv. Ivovi z Kemartinu (1235-1303), patrónovi právnikov, jeho zbožná matka mu často hovorievala, že na svete niet väčšej hodnosti, než stáť sa svätým. Keď sa jej opýtal, ako sa človek stane svätým, odpovedala mu, že pán Boh každého človeka stvoril na to, aby bol svätým. A že svätým sa stane, ak bude milovať Pána Boha, ak bude svedomito zachovávať jeho prikázania a z lásky k nemu bude milovať aj svojho blížneho.

Aj sv. František, autor *Filotey*, upozorňoval, že svätosť nie je rezervovaná len pre pustovníkov, kňazov, či rehoľníkov. Píše: „Je to omyl, ba povedal by som blud, keď niekto tvrdí, že nábožnosť nemá miesto medzi bohatými, v obchode, v úrade, v dielňach, v továrni medzi robotníkmi, alebo v kasárňach medzi vojakmi“ (1, 3). Nikto nemá monopol na svätosť.

Ak po našich farnostiach putujú ostatky blahoslaveného biskupa-mučeníka Pavla Gojdiča, pamätajme, že máme v ňom veľký príklad. „Bol to človek, ktorý nemal osobných nepriateľov, lebo aj tí, ktorí ho zo zásady nenávideli, spoznajúc ho bližšie, obľúbili si ho, pomáhali mu, obdivovali ho a kapitulovali pred jeho dobrotou“ (DL 7). Už v čase jeho pozemského života ho nazývali biskupom zlatého srdca. Bol starostlivým otcom sirôt a pomocníkom beznádejných. Z lásky ku Kristovi a k Cirkvi pretrpel mnoho utrpenia. Ani

strach, ani muky, ani väzenie nedokázali narušiť jeho vieru. Stojí vysoko nad nami, ale nesmieme sa zľaknúť tejto výšky. Aj on žil v tomto svete, aj on bol krehký. Ale dokončil svoj boj, a dosiahol veniec spravodlivosti. Teraz ho oslavujeme ako jasnú hviezdu a perlu našej cirkvi. Prosme ho o príhovor, aby sme krok za krokom uskutočňovali tie blahoslavenstvá a rady, ktoré nám Ježiš predložil vo svojej *Reči na vrchu*.

Presvätý Kráľu, ty si z nesmiernej lásky pre našu spásu vylial svoju krv, zmiluj sa nad nami a udeľ pokoj svojej svätej Cirkvi, zachovaj ju pevnú na skale pravej viery a chráň ju pred smrteľnými útokmi a nešťastím. Na príhovor blaženého biskupa a mučeníka Pavla prosíme ťa, vypočuj nás a zmiluj sa.

Obsah

Modlitba k blahoslavenému biskupovi-mučeníkovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi

Skratky

Bibliografia

Úvod

Bez komentára

1. Blažený Pavol, nástupca Apoštolov podľa hojnosti, i v utrpení...
2. Blažený Pavol, horlivý nasledovník svätého Bazila Veľkého...
3. Blažený Pavol, ty si všetkých udivoval príkladom svojej jednoduchosti, pokory a lásky...
4. Blažený Pavol, sýtil si sa modlitbou sťa chlebom...
5. Blažený Pavol, s Božou pomocou si dosiahol vysoký stupeň dokonalosti...
6. Blažený Pavol, ozdoba veľkňazov a svätiteľov...
7. Blažený Pavol, vrúcny ctiteľ najsvätejšieho srdca nášho Pána...
8. Blažený Pavol, otec sirôt a pomocník beznádejných...
9. Blažený Pavol, neochvejne pevný vo viere a jednote s Apoštolským stolcom...
10. Blažený Pavol, ukázal si nám cestu, ako odpúšťať svojim nepriateľom...
11. Blažený Pavol, už za svojho pozemského života nazývaný „biskup zlatého srdca“...
12. Blažený Pavol, po mnohom utrpení prijal si víťazný veniec od nebeského Otca...

„Vy teda buďte dokonalí...“